
Sesijas dokuments

A9-0199/2021

9.6.2021

ZIŅOJUMS

par Komisijas 2020. gada ziņojumu par tiesiskumu
(2021/2025(INI))

Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteja

Referents: *Domènec Ruiz Devesa*

Atzinuma sagatavotāji (*):

Isabel García Muñoz, Budžeta kontroles komiteja

Ilhan Kyuchyuk, Juridiskā komiteja

(*) Iesaistītās komitejas — Reglamenta 57. pants

SATURA RĀDĪTĀJS

	Lpp.
EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS	3
PASKAIDROJUMS	24
BUDŽETA KONTROLES KOMITEJAS ATZINUMS	28
JURIDISKĀS KOMITEJAS ATZINUMS.....	35
KONSTITUCIONĀLO JAUTĀJUMU KOMITEJAS ATZINUMS	40
LŪGUMRAKSTU KOMITEJAS ATZINUMS	47
INFORMĀCIJA PAR PIENĒMŠANU ATBILDĪGAJĀ KOMITEJĀ.....	53
ATBILDĪGĀS KOMITEJAS GALĪGAIS BALSOJUMS PĒC SARAKSTA.....	54

EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

par Komisijas 2020. gada ziņojumu par tiesiskumu (2021/2025(INI))

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 295. pantu,
- īpaši ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienību (LES) 2. pantu, 3. panta 1. punktu, 3. panta 3. punkta otro daļu, 4. panta 3. punktu un 5., 6., 7. un 11. pantu,
- ņemot vērā LESD pantus, kuri attiecas uz demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību ievērošanu, aizsardzību un veicināšanu Savienībā, tostarp tā 70., 258., 259., 260., 263. un 265. pantu,
- ņemot vērā 1. protokolu par valstu parlamentu lomu Eiropas Savienībā un 2. protokolu par subsidiaritātes principa piemērošanu, kuri ietverti Līgumu pielikumos,
- ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartu (turpmāk „Harta”),
- ņemot vērā Eiropas Savienības Tiesas (EST) judikatūru,
- ņemot vērā LES 49. pantu, Kopenhāģenas kritērijus un Savienības noteikumu kopumu, kas kandidātvalstij jāizpilda, ja tā vēlas iestāties Savienībā (*acquis*),
- ņemot vērā Komisijas 2020. gada 30. septembra paziņojumu „2020. gada ziņojums par tiesiskumu. Tiesiskuma situācija Eiropas Savienībā” (COM(2019)0580),
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2020. gada 16. decembra Regulu (ES, *Euratom*) 2020/2092 par vispārēju nosacītības režīmu Savienības budžeta aizsardzībai¹ („Tiesiskuma nosacījumu regula”),
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 28. aprīļa Regulu (ES) 2021/692, ar ko izveido programmu „Pilsoņi, vienlīdzība, tiesības un vērtības” un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1381/2013 un Padomes Regulu (ES) Nr. 390/2014²,
- ņemot vērā Vispārējo cilvēktiesību deklarāciju,
- ņemot vērā ANO cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības instrumentus un ANO vispārējā regulārā pārskata ieteikumus un ziņojumus, kā arī ANO līgumu struktūru judikatūru un Cilvēktiesību padomes īpašās procedūras,
- ņemot vērā ANO 1999. gada 8. marta Deklarāciju par cilvēktiesību aizstāvjiem,
- ņemot vērā Demokrātisku iestāžu un cilvēktiesību biroja, augstā komisāra nacionālo minoritāšu jautājumos, Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas (EDSO) pārstāvja

---

¹ OV L 433 I, 22.12.2020., 1. lpp.

² OV L 156, 5.5.2021, 1. lpp.

- plašsaziņas līdzekļu brīvības jautājumos un citu struktūru ieteikumus un ziņojumus,
- ņemot vērā Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvenciju, Eiropas Sociālo hartu, Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru, Eiropas Sociālo tiesību komiteju, kā arī Eiropas Padomes Parlamentārās asamblejas, Ministru komitejas, cilvēktiesību komisāra, Eiropas Komisijas pret rasismu un neiecietību, Nediskriminācijas, daudzveidības un iekļaušanas koordinācijas komitejas, Venēcijas komisijas un citu struktūru konvencijas, ieteikumus, rezolūcijas, atzinumus un ziņojumus,
  - ņemot vērā 2007. gada 23. maija saprašanās memorandu starp Eiropas Padomi un Eiropas Savienību, kā arī Padomes 2020. gada 8. jūlija secinājumus par ES prioritātēm sadarbībai ar Eiropas Padomi 2020.–2022. gadam,
  - ņemot vērā ANO Pretkorupcijas konvenciju,
  - ņemot vērā ANO Starptautisko konvenciju par jebkuras rasu diskriminācijas izskaušanu,
  - ņemot vērā Eiropas Padomes 2020. gada 7. aprīļa instrumentu kopumu dalībvalstīm ar nosaukumu „Demokrātijas, tiesiskuma un cilvēktiesību ievērošana saistībā ar Covid-19 sanitāro krīzi”,
  - ņemot vērā Venēcijas komisijas 124. plenārsesijā 2020. gada 8. oktobrī pieņemto starpposma ziņojumu par pasākumiem, kas ES dalībvalstīs veikti Covid-19 krīzes rezultātā, un to ietekmi uz demokrātiju, tiesiskumu un pamattiesībām,
  - ņemot vērā partnerorganizāciju 2020. gada ziņojumu Eiropas Padomes platformai žurnālistikas aizsardzības un žurnālistu drošības veicināšanai,
  - ņemot vērā Komisijas pamatoto priekšlikumu Padomes 2017. gada 20. decembra lēmumam par konstatēšanu, ka ir droša varbūtība, ka Polija varētu nopietni pārkāpt tiesiskumu, kas sagatavots saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 7. panta 1. punktu (COM(2017)0835),
  - ņemot vērā Komisijas 2019. gada 17. jūlija paziņojumu „Tiesiskuma stiprināšana Savienībā. Rīcības plāns” (COM(2019)0343),
  - ņemot vērā 2020. gada ES rezultātu apkopojumu tiesiskuma jomā,
  - ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas 2019. gada 19. jūnija atzinumu „Tiesiskuma turpmāka stiprināšana Savienībā. Pašreizējā situācija un iespējamie turpmākie pasākumi”, kurā ierosināts izveidot ikgadēju forumu par pamattiesībām un tiesiskumu,
  - ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Pamattiesību un tiesiskuma grupas 2020. gada jūnija ziņojumu „Nacionālās norises no pilsoniskās sabiedrības perspektīvas 2018.–2019. gadā”,
  - ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūras 2018. gada 17. janvārī publicēto ziņojumu „Problēmas, ar kurām saskaras pilsoniskās sabiedrības organizācijas, kas darbojas cilvēktiesību jomā ES”, un citus tās ziņojumus, datus un instrumentus, jo īpaši Eiropas Savienības Pamattiesību informācijas sistēmu (*EFRIS*),

- ņemot vērā ES Pamattiesību aģentūras 2020. gada 10. janvāra ziņojumu „Antisemitisms – pārskats par Eiropas Savienībā reģistrētajiem antisemitiskajiem incidentiem”,
- ņemot vērā Eiropas Dzimumu līdztiesības institūta ziņojumu „Pekina + 25: piektais pārskats par Pekinas Rīcības platformas īstenošanu ES dalībvalstīs”, kas publicēts 2020. gada 5. martā,
- ņemot vērā Eiropas Savienības Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu 2014. gada 16. decembra secinājumus par tiesiskuma ievērošanas nodrošināšanu,
- ņemot vērā ES Dzimumu līdztiesības stratēģiju 2021.–2025. gadam, ES LGBTI līdztiesības stratēģiju 2021.–2025. gadam, ES stratēģiju par bērna tiesībām 2021.–2024. gadam un Stratēģija 2021.–2030. gadam par personu ar invaliditāti tiesībām,
- ņemot vērā ES Rasisma apkarošanas rīcības plānu 2020.–2025. gadam un ES Romu līdztiesības, iekļaušanas un līdzdalības stratēģisko satvaru,
- ņemot vērā 2016. gada 25. oktobra rezolūciju ar ieteikumiem Komisijai par ES mehānisma demokrātijai, tiesiskumam un pamattiesībām izveidi³,
- ņemot vērā 2018. gada 1. marta rezolūciju par Komisijas lēmumu piemērot LES 7. panta 1. punktu attiecībā uz stāvokli Polijā⁴,
- ņemot vērā 2018. gada 19. aprīļa rezolūciju par nepieciešamību ieviest Eiropas vērtību instrumentu, ar kuru tiek atbalstītas pilsoniskās sabiedrības organizācijas, kas veicina demokrātiju, tiesiskumu un pamatvērtības Eiropas Savienībā vietējā un valsts līmenī⁵,
- ņemot vērā 2018. gada 19. aprīļa rezolūciju par pētniecisko žurnālistu aizsardzību Eiropā: slovāku žurnālista *Ján Kuciak* un *Martina Kušnírová* lieta⁶,
- ņemot vērā 2018. gada 12. septembra rezolūciju par priekšlikumu, kurā Padome tiek aicināta saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 7. panta 1. punktu konstatēt, ka ir droša varbūtība, ka Ungārija varētu nopietni pārkāpt vērtības, uz kuru pamata ir dibināta Savienība⁷,
- ņemot vērā 2018. gada 13. novembra rezolūciju par tiesiskumu Rumānijā⁸,
- ņemot vērā 2018. gada 14. novembra rezolūciju par visaptveroša ES mehānisma nepieciešamību demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību aizsardzībai⁹,
- ņemot vērā 2019. gada 13. februāra rezolūciju par pretreakciju pret sieviešu tiesībām un

---

³ OV C 215, 19.6.2018., 162. lpp.

⁴ OV C 129, 5.4.2019., 13. lpp.

⁵ OV C 390, 18.11.2019., 117. lpp.

⁶ OV C 390, 18.11.2019., 111. lpp.

⁷ OV C 433, 23.12.2019., 66. lpp.

⁸ OV C 363, 28.10.2020., 8. lpp.

⁹ OV C 363, 28.10.2020., 45. lpp.

dzimumu līdztiesību Eiropas Savienībā¹⁰,

- ņemot vērā 2019. gada 28. marta rezolūciju par stāvokli tiesiskuma un korupcijas apkarošanas jomā Eiropas Savienībā (ES), jo īpaši Maltā un Slovākijā¹¹,
- ņemot vērā 2019. gada 18. decembra rezolūciju par tiesiskumu Maltā saistībā ar nesen atklātajiem faktiem *Daphne Caruana Galizia* slepkavības lietā¹²,
- ņemot vērā 2019. gada 18. decembra rezolūciju par publisku diskrimināciju un naida runu, kas vērstas pret LGBTI personām, tostarp no LGBTI brīvas zonas¹³,
- ņemot vērā 2020. gada 15. janvāra rezolūciju par 2018. gada ziņojumu par cilvēktiesībām un demokrātiju pasaulē un Eiropas Savienības politiku šajā jomā¹⁴,
- ņemot vērā 2020. gada 16. janvāra rezolūciju par notiekošajām uzklaušīšanām saskaņā ar LES 7. panta 1. punktu attiecībā uz Poliju un Ungāriju¹⁵,
- ņemot vērā 2020. gada 17. aprīļa rezolūciju par koordinētu ES rīcību Covid-19 pandēmijas un tās seku apkarošanai¹⁶,
- ņemot vērā 2020. gada 19. jūnija rezolūciju par protestiem pret rasismu pēc Džordža Floida nāves¹⁷,
- ņemot vērā 2020. gada 15. janvāra plenārsēdes debātes par Čehijas premjerministra kriminālvajāšanas atsākšanu saistībā ar ES līdzekļu nepareizu lietošanu un iespējamu interešu konfliktu¹⁸,
- ņemot vērā 2020. gada 17. septembra rezolūciju par priekšlikumu Padomes lēmumam par konstatēšanu, ka ir droša varbūtība, ka Polija varētu nopietni pārkāpt tiesiskumu¹⁹,
- ņemot vērā 2020. gada 7. oktobra rezolūciju par ES demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību mehānisma izveidi²⁰,
- ņemot vērā 2020. gada 8. oktobra rezolūciju par tiesiskumu un pamattiesībām Bulgāriju²¹,
- ņemot vērā 2020. gada 25. novembra rezolūciju par mediju brīvības stiprināšanu:

---

¹⁰ OV C 449, 23.12.2020., 102. lpp.

¹¹ OV C 108, 26.3.2021., 107. lpp.

¹² Pieņemtie teksti, P9_TA(2019)0103.

¹³ Pieņemtie teksti, P9_TA(2019)0101.

¹⁴ Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0007.

¹⁵ Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0014.

¹⁶ Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0054.

¹⁷ Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0173.

¹⁸ Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0164.

¹⁹ Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0225.

²⁰ Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0251.

²¹ Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0264.

- žurnālistu aizsardzība Eiropā, naida runa, dezinformācija un platformu nozīme²²,
- ņemot vērā 2020. gada 26. novembra rezolūciju par pamattiesību stāvokli Eiropas Savienībā – gada ziņojums par 2018.–2019. gadu²³,
  - ņemot vērā 2020. gada 17. decembra rezolūciju par daudzgadu finanšu shēmu 2021.–2027. gadam, iestāžu nolīgumu, ES Atveseļošanas instrumentu un Tiesiskuma regulu²⁴,
  - Eiropas Parlamenta rezolūcija par ES pasludināšanu par LGBTIK brīvības zonu²⁵,
  - ņemot vērā Komisijas 2021. gada 25. marta paziņojumu par Regulas (ES, Euratom) 2020/2092 piemērošanu, tiesiskuma nosacījumu mehānismu²⁶,
  - ņemot vērā 2021. gada 29. aprīļa rezolūcija par *Daphne Caruana Galizia* slepkavību un par tiesiskuma situāciju Maltā²⁷,
  - ņemot vērā Eiropas pievienotās vērtības 2016. gada oktobra novērtējumu, ar ko papildina likumdošanas iniciatīvas ziņojumu par ES mehānismu demokrātijai, tiesiskumam un pamattiesībām,
  - ņemot vērā Parlamenta 2020. gada 23. aprīļa provizorisko ES mehānisma demokrātijai, tiesiskumam un pamattiesībām sniegto Eiropas pievienotās vērtības novērtējumu,
  - ņemot vērā Reglamenta 54. pantu,
  - ņemot vērā Budžeta kontroles komitejas, Juridiskās komitejas, Konstitucionālo jautājumu komitejas un Lūgumrakstu komitejas atzinumus,
  - ņemot vērā Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komitejas ziņojumu un Ārlietu komitejas atzinumu (A9-0199/2021),
- A. tā kā Savienība ir dibināta, pamatojoties uz vērtībām, kas respektē cilvēka cieņu, brīvību, demokrātiju, vienlīdzību, tiesiskumu un cilvēktiesības, tostarp minoritāšu tiesības, kā noteikts Līguma par Eiropas Savienību (LES) 2. pantā, tostarp pie minoritātēm piederošu personu tiesības, – vērtībām, kas ir kopējas visām ES dalībvalstīm un kuras ir jāievēro arī kandidātvalstīm, lai pievienotos Savienībai; tā kā demokrātija, tiesiskums un pamattiesības ir savstarpēji pastiprinošas vērtības, kas, ja tās tiek apdraudētas, var radīt sistēmiskus draudus Savienībai; tā kā tiesiskuma respektēšana ir saistoša gan Savienībai un tās dalībvalstīm visos pārvaldības līmeņos, tostarp zemāka līmeņa struktūrām;
- B. tā kā ikgadējais tiesiskuma pārskatīšanas cikls ir atzinīgi vērtējams papildinājums pieejamajiem instrumentiem to vērtību saglabāšanai, kuras nostiprinātas LES 2. pantā, risinot situāciju visās ES dalībvalstīs un pamatojoties uz četriem pīlāriem, kas tieši

²² Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0320.

²³ Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0328.

²⁴ Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0360.

²⁵ Pieņemtie teksti, P9_TA(2021)0089.

²⁶ Pieņemtie teksti, P9_TA(2021)0103.

²⁷ Pieņemtie teksti, P9_TA(2021)0148.

ietekmē tiesiskuma ievērošanu; tā kā tas ir plānots kā ikgadējs tiesiskuma veicināšanas cikls ar mērķi novērst problēmu rašanos vai padziļināšanos;

- C. tā kā Komisijas pirmā ziņojuma par tiesiskumu (2020. gada ziņojums) darbības joma ir ierobežota, jo tā neaptver visas ES vērtības, kas paredzētas LES 2. pantā;
- D. tā kā, stājoties spēkā Lisabonas līgumam, Harta ir pilnībā integrēta Līgumos un tādējādi tā ir juridiski saistoša ES iestādēm, struktūrām un aģentūrām, kā arī dalībvalstīm ES tiesību aktu īstenošanas ietvaros; tā kā ne tikai Savienības iestādēs, bet arī dalībvalstīs ir jāveido, jāveicina un jāstiprina patiesa pamattiesību kultūra, jo īpaši dalībvalstīm piemērojot un īstenojot Savienības tiesību aktus gan iekšzemē, gan to attiecībās ar trešām valstīm;
- E. tā kā, lai gan 2020. gada ziņojums rada bažas un izpratni, tas nesniedz nedz pietiekamu novērtējumu par katras valsts veikto izmaiņu efektivitāti, nedz konkrētus attiecīgai valstij adresētus ieteikumus, nedz arī katras valsts atbilstību tiesiskuma prasībām, kas varētu apdraudēt paredzēto preventīvo ietekmi;
- F. tā kā, neveicot efektīvus turpmākos pasākumus, īstenojot ikgadējo uzraudzību, 2020. gada ziņojums var nedot ieguldījumu sistēmisku problēmu un regresa tiesiskuma jomā risināšanā, kā novērots vairākās ES dalībvalstīs iepriekšējos gados; tā kā tiesiskuma ievērošana ir būtisks priekšnoteikums, lai ievērotu pareizas finanšu pārvaldības principu un aizsargātu Savienības finanšu intereses;
- G. tā kā dažos iepriekšējos gados vairākās Parlamenta pieņemtajās rezolūcijās ir konstatēti nopietni problemātiski tiesiskuma jautājumi virknē dalībvalstu²⁸;
- H. tā kā situācijas pasliktināšanās tiesiskuma un pamattiesību jomā dažās valstīs nopietni ietekmē savstarpējo uzticēšanos brīvības, drošības un tiesiskuma telpas darbībai un apdraud LES 3. pantā noteiktos Savienības mērķus, kā to parādījušas vairākas lietas, kad Eiropas apcietinājuma lēmums tiek pakļauts īpašai pārbaudei, pastāvot pamatīgām šaubām par tiesu varas neatkarību;
- I. tā kā ombuda iestādēm un līdztiesības struktūrām dalībvalstīs ir izšķiroša nozīme tādu tiesiskuma principu kā, piemēram, pārredzamības, pārskatatbildības un pienācīga procesa, aizsardzībā;
- J. tā kā ārkārtas pasākumi, kas veikti, reaģējot uz Covid-19 pandēmiju, ir ietekmējis ES iedzīvotāju pamattiesību, piemēram, tiesību brīvi pārvietoties, iespēju vērsties tiesā, piekļuves publiskai informācijai, privātuma, bēdrosānās brīvības un pulcēšanās brīvības, īstenošanu, kā arī ietekmē demokrātisku varas līdzsvaru un savstarpēju kontroli; tā kā tādēļ ir būtiski nodrošināt efektīvu varas līdzsvaru un savstarpējas kontroles attiecībā uz valdību darbību, aizstāvot ES iedzīvotāju tiesības;
- K. tā kā dažu dalībvalstu starptautiskais preses brīvības reitings ir samazinājies, bet vardarbība pret žurnālistiem ir palielinājusies; tā kā apdraudējums plašsaziņas līdzekļu brīvībai ietver žurnālistu aizskaršanu un uzbrukumus tiem, žurnālistu tiesību

---

²⁸ Sk., piemēram, šeit minētās 2018. gada 1. marta, 2018. gada 19. aprīļa, 2018. gada 13. novembra, 2019. gada 28. marta, 2019. gada 18. decembra, 2020. gada 19. jūnija, 2020. gada 8. oktobra un 2021. gada 29. aprīļa rezolūcijās.

aizsardzības ignorēšana, kā arī plašsaziņas līdzekļu sagrābšanu un darbības, kuru pamatā ir ekonomiski vai politiski mērķi plašsaziņas līdzekļu nozarē; tā kā satraucoši notikumi, kuru mērķis ir ierobežot vārda brīvību un preses brīvību, ir slikts piemērs Eiropas Savienībā un ES kandidātvalstīs;

- L. tā kā ir jānostiprina un jāracionalizē spēkā esošie mehānismi un jāizstrādā efektīvs vispārējs mehānisms demokrātijai, tiesiskumam un pamattiesībām, lai nodrošinātu, ka Līgumos iekļautie principi un vērtības tiek ievēroti visā Savienībā;
- M. tā kā minoritāšu tiesību ievērošana ir viens no politiskajiem kritērijiem, kuram kandidātvalstīm ir jānodrošina atbilstība; tā kā Savienībai ir nozīmīga loma, lai nodrošinātu nacionālo un lingvistisko minoritāšu tiesību ievērošanu kandidātvalstīs; tā kā Parlaments jau ir aicinājis Komisiju²⁹ pieņemt vienotu ES minimālo standartu sistēmu pie minoritātēm piederību personu tiesību aizsardzībai, kas stingri nostiprināta tiesiskajā regulējumā, kurš garantē demokrātiju, tiesiskumu un pamattiesības visā Savienībā,

I. 2020. gada ziņojums par tiesiskumu – 2021. gadam gūtā pieredze

1. atzinīgi vērtē Komisijas pirmo gada ziņojumu par tiesiskumu; uzskata, ka ir izšķiroši izveidot Eiropas tiesiskuma uzraudzības un īstenošanas struktūru Savienībā; atkārtoti norāda, cik svarīgi ir identificēt riskus jau iepriekš un novērst pamattiesību un tiesiskuma pārkāpumus tā vietā, lai *ex post* reaģētu, kad šādi pārkāpumi atkārtojas; tādēļ mudina turpināt šā jaunā instrumenta izstrādāšanu;
2. atzinīgi vērtē to, ka tiesu sistēmu darbība, korupcijas apkarošanas regulējums, plašsaziņas līdzekļu plurālisms un daži institucionāli jautājumi, kas saistīti ar varas līdzsvara un savstarpējas kontroles sistēmu, tostarp zināmā mērā pilsonisko telpu, ir daļa no Komisijas ikgadējā pārskata par tiesiskuma situāciju dalībvalstīs; turklāt aicina gada ziņojumos iekļaut dažus svarīgus Venēcijas komisijas 2016. gada tiesiskuma kontrolosaraksta elementus, piemēram, tiesiskās garantijas, lai novērstu valsts iestāžu patvaļu un ļaunprātīgu varas izmantošanu, Advokātu kolēģijas neatkarību un objektivitāti, vienlīdzību likuma priekšā un diskriminācijas aizliegumu; mudina Komisiju arī uzsvērt pozitīvas tendences dalībvalstīs, kas varētu kalpot par labu piemēru citām valstīm;
3. ar gandarījumu konstatē, ka ziņojumā ir iekļautas konkrētām valstīm veltītas nodaļas; atzinīgi vērtē Komisijas centienus sadarboties ar valstu valdībām un valstu parlamentiem, kā arī pilsonisko sabiedrību un citām valstu struktūrām; mudina Komisiju veltīt vairāk pūļu, lai padziļinātu valstu analīzi nolūkā labāk novērtēt tiesiskuma problēmu smaguma pakāpi; uzskata, ka vairāk laika būtu jāvelta Komisijas valstu apmeklējumiem, tostarp uz vietas, lai panāktu plašāku iesaisti un dialogu ar valstu iestādēm un pilsonisko sabiedrību; uzskata, ka Komisijai būtu jāpalielina informētība par šiem apmeklējumiem, lai veicinātu tiesiskuma kultūru valstu līmenī;
4. atzinīgi vērtē to, ka visas dalībvalstis tiek rūpīgi pārbaudītas, izmantojot vienus un tos pašus rādītājus un saskaņā ar vienu un to pašu metodiku; tomēr uzsver, ka dažāda rakstura pārkāpumu atspoguļošana vienādi rada nopietnāko tiesiskuma pārkāpumu

---

²⁹ 2018. gada 13. novembra rezolūcija par minimālajiem standartiem attiecībā uz minoritātēm Eiropas Savienībā (OV C 363, 28.10.2020., 13. lpp.).

trivializēšanas risku; mudina Komisiju ziņojumos īstenot diferencēšanu, atšķirot sistēmiskus tiesiskuma pārkāpumus no atsevišķiem un individuāliem pārkāpumiem; uzsver gada ziņojuma par tiesiskumu iespējamās preventīvos ieguvumus; uzskata, ka ir nepieciešams rūpīgāks novērtējums, lai secinātu, vai ziņojumam ir bijusi pietiekama preventīva ietekme; uzskata, ka jebkurā gadījumā tas tā nav attiecībā uz dalībvalstīm saskaņā ar LES 7. panta 1. punkta procedūru; uzskata, ka 2020. gada ziņojumā būtu vajadzējis sniegt padziļinātākus novērtējumus, norādot, vai ir bijuši būtiski trūkumi, pastāv Savienības vērtību pārkāpuma risks vai faktiski pārkāpumi katrā no pīlāriem, kas analizēti atsevišķām valstīm veiktās nodaļās; uzskata, ka šie novērtējumi ir nepieciešami, lai formulētu secinājumus par stāvokli tiesiskuma jomā un noteiktu turpmākos pasākumus un korektīvus pasākumus, kā arī paredzētu instrumentus; prasa turpmākajos ziņojumos izmantot sintētisku pieeju, lai skaidri noteiktu, kurās dalībvalstīs ir visnozīmīgākie riski un problēmas; aicina Komisiju attiecīgi atjaunināt savu metodiku un nekavējoties informēt Parlamentu;

5. uzskata, ka 2020. gada ziņojums ir pārāk aprakstošs un nesniedz pietiekamu analīzi; aicina Komisiju turpmākos ziņojumus padarīt analītiskākus; uzskata, ka turpmākajos ziņojumos būtu jāiekļauj konkrētām valstīm adresēti ieteikumi par to, kā risināt radušās šaubas vai tiesību pārkāpumus, tostarp vajadzības gadījumā noteikt īstenošanas termiņus un kritērijus, kas jāievēro; aicina Komisiju iekļaut ziņojumos turpmāko pasākumu indikācijas attiecībā uz tās ieteikumu un korektīvo pasākumu īstenošanu;
6. ir nobažījies par plašsaziņas līdzekļu brīvības mazināšanās plašāku ietekmi uz citām nozarēm, kas analizētas ziņojumā; uzskata, ka apmelošanas kampaņas pret akademiķiem, žurnālistiem, tiesnešiem, praktizējošiem juristiem, pilsoniskās sabiedrības organizācijām un aktīvistiem, īpaši stratēģiskas tiesvedības pret sabiedrības līdzdalību, kalpo tam, lai ierobežotu to neatkarību un spēju rīkoties, izraisot atturošu ietekmi;
7. tāpēc aicina integrētākā veidā analizēt saikni starp ziņojumā iekļautajiem četriem pīlāriem un to, kā trūkumu kopums var izraisīt sistēmiskus tiesiskuma pārkāpumus vai to riskus, un signalizēt, ja tādi negatīvi ietekmē vai rada negatīvas ietekmes risku Savienības finanšu interesēm;
8. uzskata, ka gada ziņojumos būtu jāapzina transversālas tendences ES līmenī; uzskata, ka 2020. gada ziņojumā nav iekļauta ES mēroga perspektīva; aicina Komisiju noteikt gadījumus, kad konkrēti pasākumi vai prakse, kas apdraud tiesiskumu, plašsaziņas līdzekļu brīvību, varas līdzsvaru un kontroli, vai cīņa pret korupciju vienā dalībvalstī kļūst par plāniem citiem vai kad šādas prakses nopietnība un apjoms var ietekmēt Savienību kopumā; aicina Komisiju novērtēt, kā šādi uzbrukumi apdraud demokrātijas kvalitāti Savienībā; aicina, lai ziņojumos analizētu šo tendenču prioritāro kārtību, tostarp pieaugošās problēmas, kuras ES tiesību struktūrai rada valstu konstitucionālās tiesas nolūkā veikt korektīvus pasākumus ES līmenī; aicina Komisiju sniegt sistemātiskas dezinformācijas izplatīšanas un ārvalstu iejaukšanās kampaņu skaidras ilustrācijas, kuru mērķis ir sabiedrības uzticēšanās valsts iestādēm un neatkarīgiem plašsaziņas līdzekļiem graušana, vienlaicīgi spiežot dalībvalstis radīt autoritāras pārvaldības struktūras;
9. pauž nožēlu par to, ka ne visi ar tiesiskumu saistītie jautājumi 2020. gada ziņojumā pietiekami ir apskatīti visos sīkumos; aicina Komisiju izstrādāt specifiskas zināšanas un kapacitāti par konkrētām valstīm, lai ātrāk reaģētu uz negatīvu notikumu attīstību

dalībvalstīs; aicina Komisiju atvēlēt pietiekamus resursus tiesiskuma uzraudzībai un īstenošanai ES;

10. uzsver, ka dalībvalstu tiesību aktiem, atbilstībai tiesiskuma prasībām, varas līdzsvaram un savstarpējai kontrolei, un demokrātijas institūcijām, tostarp to neatkarībai, būtu jādarbojas ne tikai *de jure*, bet arī *de facto*;

Tiesu sistēmas

11. atzinīgi vērtē dalībvalstu tiesu sistēmu, tostarp valstu prokuratūru, neatkarības, kvalitātes un efektivitātes uzraudzību un to spēju nodrošināt efektīvu tiesisko aizsardzību, lai gādātu par atbilstību ES tiesību aktiem; uzskata, ka būtu jānovēro arī labvēlīgas vides nodrošināšana, kas veicina tiesu iestāžu pieejamību visiem, tostarp tiesu iestāžu pieejamību ES līmenī, kā arī centieni un resursi, kas veltīti tiesu iestāžu pieejamības garantēšanai; pauž bažas par to, ka trūkst tiešas tiesiskās aizsardzības mehānisma, kas būtu pieejams ES iedzīvotājiem, lai aizstāvētu Hartā paredzētās tiesības; uzskata, ka ziņojumos būtu jāiekļauj ne tikai statisks ikgadējs momentuzņēmums, bet arī jebkāda attiecīga informācija valstu sadaļās par tiesiskuma stāvokli, tostarp par attiecīgo priekšvēsturi un politisko kontekstu, kurā attīstās jauni notikumi, lai būtu iespējams precīzi, dinamiski un integrēti novērtēt tiesu sistēmu *de jure* un *de facto* neatkarību, tostarp advokātu un juridisko profesionāļu neatkarību, un šiem ziņojumiem būtu jāaptver ilgāks laikposms nekā tikai iepriekšējie 12 mēneši; uzsver, ka ES pilsoņiem un iedzīvotājiem, īstenojot savas tiesības brīvi pārvietoties ES teritorijā, būtu jāgarantē atbilstoši tiesiskuma standarti; uzsver, ka efektīva tiesu iestāžu pieejamība visiem iedzīvotājiem ir tiesiskuma stūrakmens, kas, ņemot vērā viņu neaizsargātību, ir jo īpaši jānodrošina sezonas darbiniekiem un pārrobežu darbiniekiem, kad viņi veic profesionālu darbību citā dalībvalstī;
12. *uzsver, ka efektīvas, neatkarīgas un lietderīgas tiesu sistēmas ir būtiskas tiesiskuma nodrošināšanai; atgādina, ka Savienības tiesu sistēma ietver arī valstu tiesu sistēmas; uzsver - lai aizsargātu pilsoņu pamattiesības un brīvības, tiesu sistēma un tiesneši ir jāaizsargā pret jebkādu tiešu vai netiešu ietekmēšanu, draudiem vai iejaukšanos gan tiesu iestāžu darbības jomā, gan ārpus tās, ietverot politiskās iestādes; atzinīgi vērtē to, ka tiesu iestāžu sastāvs, iecelšanas kārtība, kā arī mehānismi, kas reglamentē darba stāžu un kandidātu noraidīšanas un atlaišanas iemeslus, karjeras virzība, disciplinārās procedūras un sankcijas, ir arī noteikti kā tiesu neatkarības rādītāji; uzsver, ka šo kritēriju uzraudzībai ir jābūt pastāvīgai un integrētai visaptverošā visu varas līdzsvara un savstarpējas kontroles novērtējumā, vienlaikus atturoties no koncentrēšanās tikai uz ierobežotu kritēriju skaitu, lai pārbaudītu tiesu iestāžu neatkarības patieso stāvokli dalībvalstīs;*
13. norāda, ka ziņojumā ir pienācīgi aplūkota nepieciešamā tiesvedības digitalizācija un tiesnešu apmācība; atgādina, ka starp dalībvalstīm joprojām pastāv būtiskas atšķirības attiecībā uz to, kādā līmenī notiek apmācība juridisko profesiju pārstāvjiem; pauž nožēlu par to, ka ziņojumā nav minēta advokātu apmācība;
14. pauž satraukumu par dažu dalībvalstu tiesu sistēmu neatkarības kraso pasliktināšanos un aizvien pieaugošo un acīmredzamo neatbilstību ES tiesību aktiem, tostarp Eiropas Savienības Tiesas spriedumiem; norāda, ka dažās dalībvalstīs tiesu iestāžu neatkarība joprojām rada nopietnas bažas, kā tas atspoguļots dažās nodaļās, kas veltītas konkrētām

valstīm; aicina Komisiju skaidri novērtēt un noteikt šādus konstatētus trūkumus un faktus kā nepārprotamu risku, ka varētu tikt nopietni pārkāpts tiesiskums; pauž dziļas bažas par to, ka Komisija nav ātri un ar juridiskiem līdzekļiem reaģējusi uz nopietnajiem riskiem saistībā ar tiesiskumu, kas norādīti nodaļās, kas veltītas konkrētām valstīm, galvenokārt tad, ja tie ir īstenojušies faktiski tiesiskuma pārkāpumos; aicina Komisiju sniegt jēgpilnu, vienkāršu un skaidru novērtējumu par dažādām valstu tiesu sistēmām un uzsvērt, kur varētu piemērot labāko praksi attiecībā uz salīdzināmām sistēmām un kā varētu novērst līdzīgus trūkumus;

15. uzsver, ka saskaņā ar LES 17. panta 1. punktu Komisijai ir jānodrošina Līgumu un sekundāro tiesību aktu piemērošana, tostarp gadījumos, kad pēc 2020. gada ziņojuma publicēšanas faktiski ir pastāvējis risks, ka varētu tikt nopietni pārkāptas LES 2. pantā noteiktās vērtības, kā norādīts atsevišķām valstīm veltītās sadaļās;
16. pauž nožēlu par politisko spiedienu, kas tika izdarīts Ungārijā un Polijā, lai neļautu valstu tiesām uzsākt prejudiciālā nolēmuma tiesvedību EST saskaņā ar LESD 267. pantu, kura mērķis ir neļaut valstu tiesnešiem uzdot EST jautājumus saistībā ar ES prasībām par tiesu neatkarību; uzskata, ka šāda prakse ir pretrunā Līgumiem un EST iedibinātajai attiecīgo noteikumu interpretācijai; pauž sašutumu par to, ka arvien biežāk un apzināti netiek pildīti EST nolēmumi; uzskata, ka šīs nelikumīgās norises rada sistēmisku apdraudējumu ES tiesību aktu vienotībai un konsekvencei un pašai Savienības darbībai; aicina Komisiju turpmākajos ziņojumos iekļaut detalizētus datus par dalībvalstu atbilstību EST nolēmumiem; tādēļ uzskata, ka turpmākajos gada ziņojumos Eiropas Savienības Tiesas nolēmumu nepildīšana novērtējumā būtu jāuzskata par nopietniem pārkāpumiem; mudina Komisiju nodrošināt tūlītēju un pienācīgu tiesisko reakciju uz atteikumu izpildīt un ievērot EST nolēmumus, piemēram, prasības tiesā saskaņā ar LESD 260. pantu; aicina Komisiju cieši uzraudzīt valstu tiesu nolēmumus, lai tajos būtu ievērots ES tiesību aktu pārkāpums pār valstu konstitucionālajām normām un sākt pienākumu neizpildes procedūras pret dalībvalstīm, kuras konsekvēnti pārkāpj šo principu; turklāt pauž nožēlu par Polijas premjerministra lūgumu Konstitucionālajai tiesai lemt par valsts konstitucionālo normu pārkāpumu pār ES tiesību aktiem;
17. norāda, ka civillietu, krimināllietu un administratīvo lietu lēnā izskatīšana rada nopietnus draudus, tostarp tiesiskuma ievērošanai; aicina Komisiju nākamajos ziņojumos iekļaut novērtējumu par apstākļiem cietumos, informāciju par neizskatīto lietu skaitu tiesā un tiesas procesu vidējo ilgumu dalībvalstīs;

Korupcijas apkarošanas regulējums

18. atzinīgi vērtē to, ka katrai atsevišķai valstij veltītajā nodaļā korupcijas apkarošanas centieniem ir veltīta īpaša nodaļa, jo sistēmiska korupcija apdraud gan tiesiskuma darbību, gan ES iedzīvotāju uzticēšanos iestāžu, civildienesta ierēdņu un tiesu iestāžu pieņemtajiem lēmumiem; uzsver, ka korupcija, novirzot valsts līdzekļus no valsts paredzētajiem mērķiem, samazina sabiedrisko pakalpojumu līmeni un kvalitāti un tādējādi kaitē pamattiesību ievērošanai; norāda – lai gan valstu pretkorupcijas tiesību aktu, politikas virzienu un stratēģiju esamību var uzskatīt par progresu, to īstenošana un turpmākā efektivitāte uz vietas ir ļoti svarīga tiesiskuma nodrošināšanai un arī ir jānovērtē; uzsver, ka korupcijas apkarošanas regulējumos būtu jāietver tādas jomas kā ētikas noteikumi, informētības palielināšanas pasākumi, noteikumi par aktīvu atklāšanu,

neatbilstības un interešu konflikti, publiskais iepirkums, iekšējās kontroles mehānismi, noteikumi par lobēšanu un virpuļdurvju efekts; aicina dalībvalstis un iestādes izstrādāt efektīvus instrumentus korupcijas un krāpšanas gadījumu novēršanai, atklāšanai, apturēšanai un sodīšanai par tiem, kā arī mehānismus peļņas atgūšanai šādās lietās, jo īpaši regulāri uzraugot gan ES, gan valstu publisko līdzekļu izmantošanu; norāda, ka 2020. gada ziņojumā joprojām lielā mērā trūkst novērtējums par pretkorupcijas regulējuma noturību, lai novērstu ar korupciju saistītus riskus publiskā iepirkuma jomā;

19. aicina Komisiju lielāku uzmanību pievērst ES līdzekļu ļaunprātīgai izmantošanai, jo īpaši ņemot vērā Tiesiskuma nosacījumu regulu, un pārskatīt izmeklēšanas un prokuratūras pienācīgu darbību katrā dalībvalstī saistībā ar krāpšanas izmeklēšanu un kriminālvajāšanu par to, tostarp krāpšanu nodokļu jomā, korupciju vai citiem ES tiesību aktu pārkāpumiem saistībā ar ES budžeta izpildi vai Savienības finanšu interešu aizsardzību; pauž bažas par potenciāli pieaugošo risku, ka Savienības budžets varētu tikt ļaunprātīgi izmantots kā līdzeklis tiesiskuma vājināšanai dažās dalībvalstīs;
20. pauž dziļas bažas par to, ka pieaug ar korupciju saistītu noziegumu draudi; aicina Komisiju vajadzības gadījumā atjaunināt un uzlabot Savienības pretkorupcijas tiesību aktus, izmantojot ziņojumā iekļautos secinājumus, lai labāk reaģētu uz konstatētajiem trūkumiem, un ieviest atbilstošu politikas virzienu kopumu, lai apkarotu tiesu iestāžu korupciju dalībvalstīs; uzsver korupcijas palielināšanās draudus Savienības tiesiskās kārtības kohēzijai, tās kopējās politikas efektivitātei, pamattiesību aizsardzībai, tās starptautiskajai uzticamībai un iekšējā tirgus darbībai, kurā liela nozīme ir tiesiskuma ievērošanai; aicina Komisiju izklāstīt paraugpraksi, noteikt jomas, kuras īpaši skar korupcija, un izstrādāt konkrētām valstīm vēltītus ieteikumus uzlabojumiem, kā arī izmantot šīs zināšanas, lai atjauninātu un uzlabotu Savienības pretkorupcijas sistēmu;
21. atgādina par trauksmes cēlēju svarīgo lomu organizētās noziedzības, korupcijas un nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas noziegumu apkarošanā;
22. uzsver, ka vienotas, aktuālas un konsolidētas statistikas trūkums visās dalībvalstīs, kā arī problēmas saistībā ar informācijas vākšanu par ES programmu līdzekļu saņēmējiem kavē novērtēt un salīdzināt datus par korupcijas nodarījumu izmeklēšanu un saukšanu pie atbildības par tiem; tādēļ aicina Komisiju atbalstīt un veicināt šādu nodarījumu definīciju saskaņošanu visā Savienībā, kā arī nodrošināt pašreizējo datu kopu un metodikas labāku izmantošanu, lai izstrādātu jaunas datu kopas un metodikas ar mērķi visā ES iegūt salīdzināmus datus par korupcijas lietu izskatīšanu; uzsver, cik svarīgi cīņā pret korupciju ir atbalstīt un stiprināt sadarbību starp ES iestādēm, dalībvalstīm, Eiropas Biroju krāpšanas apkarošanai (*OLAF*) un Eiropas Prokuratūru (*EPPO*); uzskata, ka korupcijas apkarošanai ir vajadzīgas ne tikai plašas pilnvaras, bet arī lielāks budžets, vairāk resursu un jebkāda veida atbalsts, kas nepieciešams minētajām iestādēm un struktūrām;

Vārda brīvība – plašsaziņas līdzekļu brīvība un plurālisms, mākslinieciskās un akadēmiskās brīvības

23. atzinīgi vērtē to, ka ziņojumā ir iekļauta īpaša nodaļa par plašsaziņas līdzekļu brīvības un plašsaziņas līdzekļu plurālisma novērošanu; īpaši atzinīgi vērtē koncentrēšanos uz žurnālistu drošību; mudina Komisiju sniegt novērtējumu par plašsaziņas līdzekļu brīvības un plašsaziņas līdzekļu plurālisma aizsardzības valstu sistēmu lietderību un

efektivitāti; uzsver, ka ir svarīgi novērtēt un uzraudzīt plašsaziņas līdzekļu stāvokli dalībvalstīs, jo īpaši izskatot jebkuras valdības veiktos pasākumus, lai apklusinātu kritiskus plašsaziņas līdzekļus un/vai apdraudētu brīvību un plurālismu nolūkā novērst risku, ka dažu valstu rīcībā vēl vairāk koncentrēsies informācija, kas varētu kavēt brīvas un neatkarīgas informācijas izplatīšanu;

24. pauž nožēlu par to, ka nav veikts novērtējums par sabiedrisko pakalpojumu un privāto plašsaziņas līdzekļu nozari valsts līmenī un par tās *de jure* un *de facto* neatkarības pakāpi no valsts iestādēm, politiskajām partijām vai no jebkādas citas iejaukšanās, tostarp par to, ka nav izvērtēti iespējamie interešu konflikti un plašsaziņas līdzekļu koncentrācija un plašsaziņas līdzekļu īpašumtiesību pārredzamība; uzsver, ka ir jānodrošina privāto plašsaziņas līdzekļu operatoru finansiālā neatkarība un ilgtspējīgas darbības nosacījumi, lai novērstu plašsaziņas līdzekļu politisko sagrābšanu; uzsver sabiedrisko mediju neaizstājamo lomu un to, ka ir būtiski nodrošināt un saglabāt to neatkarību un brīvību no politiskas iejaukšanās; pauž nožēlu par to, ka nav novērtēta valsts plašsaziņas līdzekļu regulatīvo iestāžu *de jure* un *de facto* neatkarības pakāpe; uzskata, ka 2018. gada Audiovizuālo mediju pakalpojumu direktīvas³⁰ 30. panta pareiza īstenošana būtu cieši jāuzrauga un ka pamatotos gadījumos pēc šīs procedūras būtu ātri jāuzsāk pienākumu neizpildes procedūras; šajā sakarībā aicina Komisiju izskatīt mēģinājumus iebiedēt un nomelnot žurnālistus, jo īpaši sabiedriskās raidorganizācijas, tostarp tiešus uzbrukumus ārvalstu žurnālistiem kā publiskiem ienaidniekiem par viņu pētniecisko ziņojumu sagatavošanu;
25. pauž satraukumu par to, ka kopš 2020. gada ziņojuma publicēšanas dažās dalībvalstīs arvien vairāk pasliktinās situācija attiecībā uz plašsaziņas līdzekļu brīvību un plurālismu; pauž dziļas bažas par fiziskiem, psiholoģiskiem un ekonomiskiem draudiem, ļaunprātībām, noziegumiem un slepkavībām, kas pret žurnālistiem un plašsaziņas līdzekļu darbiniekiem Savienībā tiek izdarīti, reaģējot uz viņu darbībām, un atgādina, ka šādi uzbrukumi bieži vien noved pie pašcenzūras; aicina Komisiju turpmākajos ziņojumos par konkrētām valstīm iekļaut pārskatu par uzbrukumiem žurnālistiem visā Savienībā, īpašu uzmanību pievēršot žurnālistu slepkavībām, tostarp turpmākas kriminālizmeklēšanas un tiesvedības efektīvai neatkarībai no politiskas iejaukšanās, un dalībvalstu sniegtajām atbildēm šajā sakarībā;
26. ar bažām konstatē, ka plašsaziņas līdzekļu brīvības problēmas ir cieši saistītas ar mākslinieciskās brīvības un akadēmiskās brīvības apdraudējumu; tādēļ prasa šo pīlāru attiecināt uz visiem vārda brīvības aspektiem, tostarp uz cīņu pret naida runu, un attiecīgi pielāgot šā pīlāra nosaukumu;
27. pauž bažas par to, ka valdības un ietekmīgas personas izmanto juridiskus pasākumus, lai apklusinātu kritiķus, piemēram, *SLAPP* vai tiesību aktus, kas ierobežo tiesības uz vārda brīvību veidā, kas nav savienojams ar indivīdu pamattiesībām; aicina dalībvalstis pieņemt tiesību aktus, lai aizsargātu žurnālistus no šādas prakses; aicina Komisiju ierosināt ES tiesību aktus pret *SLAPP*, lai aizsargātu žurnālistus no ļaunprātīgām tiesas prāvām;
28. konstatē, ka plašsaziņas līdzekļu brīvības pasliktināšanās palielina minoritāšu, piemēram, LGBTI, migrantu un bēgļu, padarīšanu par negāciju vaininiekiem un

---

³⁰ OV L 303, 28.11.2018, 69. lpp.

vēršanos pret tiem, kuras bieži vien izraisa valdības rīcība, kā rezultātā pieaug naida runa pret šīm grupām un plašsaziņas līdzekļu cenzūra; aicina Komisiju turpmākajos ziņojumos novērtēt, kā naida noziegumi un naida runa ietekmē diskrimināciju;

Citi institucionāli ar varas līdzsvaru un savstarpēju kontroli saistīti jautājumi, tostarp nodrošinošas pilsoniskās sabiedrības telpas aizsardzība

29. atzinīgi vērtē ziņojuma pīlāru par varas līdzsvaru un savstarpējas kontroli un tā izskatīšanu par ārkārtas pasākumiem, kas veikti, lai cīnītos pret Covid-19 pandēmiju; atgādina, ka valdības noteikti ārkārtas pasākumi, kuros tiek ievērots tiesiskums, pamattiesības un demokrātiskā pārskatatbildība, ir nepieciešami, lai apkarotu pandēmiju, un tiem vajadzētu būt visu Covid-19 izplatības ierobežošanas centienu stūrakmenim; uzskata, ka ārkārtas pilnvarām ir nepieciešama papildu pārbaude, lai nodrošinātu, ka tās netiek izmantotas kā iegansts, lai pastāvīgi mainītu pilnvaru līdzsvaru; pauž satraukumu par Covid-19 ārkārtas pasākumu izmantošanu kā ieganstu diskriminējošu tiesību aktu paātrinātai īstenošanai; aicina Komisiju turpināt ārkārtas pasākumu novērošanu, lai nodrošinātu, ka likumprojekti tiek sagatavoti un ieviesti laicīgi un pārredzamā veidā, kā arī to, ka tie ir vajadzīgi, proporcionāli, sociāli taisnīgi un ka tiesu slēgšana nesamērīgi neietekmē tiesiskās aizsardzības līdzekļu pieejamību; šajā sakarībā uzsver parlamentārās kontroles un apspriešanās ar pilsonisko sabiedrību nozīmi; aicina Komisiju turpināt ārkārtas pasākumu pakāpeniskas atcelšanas savlaicīgu novērošanu; mudina Komisiju nodrošināt, ka dalībvalstis Covid-19 pandēmijas laikā un pēc tās ievēro, aizsargā un aizstāv ES iedzīvotāju tiesības;
30. atgādina, cik svarīgas ir neatkarīgas valsts cilvēktiesību iestādes un ombuda struktūras, pilnībā ievērojot Parīzes principus, kā arī līdztiesības iestādes, lai aizsargātu ES valstspiederīgo tiesības un spētu aizstāvēt tiesiskumu valsts, reģionālā un vietējā līmenī; pauž dziļas bažas par nesējamiem mēģinājumiem Polijā mazināt valsts ombuda neatkarību no izpildvaras; atzinīgi vērtē atsauci uz ombuda iestāžu lomu 2020. gada ziņojumā; aicina Komisiju nākamajā gada ciklā lielāku uzmanību pievērst valstu ombudu un līdztiesības iestāžu darbībām, rūpīgāk aplūkojot to darbību, neatkarības pakāpi un to patieso ieguldījumu pienācīgu aizsardzības pasākumu nodrošināšanā; jo īpaši uzsver dažu dalībvalstu līdztiesības iestāžu neatkarības mazināšanos kopš 2020. gada ziņojuma publicēšanas, kas ir tiešs iedzīvotāju pamattiesību apdraudējums; atkārtoti pauž bažas par to, ka dažās dalībvalstīs arvien vairāk samazinās neatkarīgas pilsoniskās sabiedrības iespējas, īpaši attiecībā uz sieviešu tiesībām, minoritātēm un cilvēktiesību aizstāvjiem, tostarp nosakot kriminālatbildību par viņu darbībām, par nepamatotu administratīvu slogu, finansējuma pieejamības ierobežojumiem, finansiālā atbalsta samazināšanu aizstāvības veikšanai, kā arī pulcēšanās un organizācijas brīvības ierobežojumiem;
31. uzsver, cik svarīga ir veselīga pilsoniskā telpa, lai veicinātu un uzraudzītu ES vērtības un liktu valdībām uzņemties atbildību par to, ka tās ievēro šīs vērtības, kā arī lai līdzsvarotu tiesiskuma vājināšanos un veicinātu tiesiskuma kultūru; aicina Komisiju savā 2021. gada ziņojumā padziļināt pilsoniskās sabiedrības telpas novērtējumu; uzskata, ka ir lietderīgi izpētīt skaidru kritēriju noteikšanu pilsoniskajai telpai, lai ilgtermiņā vēl vairāk stiprinātu šo analīzes jomu, cita starpā ietverot pilsonisko brīvību īstenošanai labvēlīgu tiesisko vidi, satvaru pilsonisko organizāciju finansiālajai dzīvotspējai un ilgtspējai, tostarp jautājumu par valdības organizētām nevalstiskām organizācijām (*GONGO*), piekļuvi lēmumu pieņemšanai un līdzdalību tajā, tiesības

pieklūt informācijai, drošu telpu, tostarp attiecībā uz verbālo un fizisko uzbrukumu, apmelošanas kampaņu, kā arī juridiskas, administratīvas un fiskāls aizskarošas rīcības, piemēram, ko veic *SLAPP*, incidenti un reaģēšanu uz tiem, atturošā ietekme, ko tie rada, ilgtermiņa sekām attiecībā uz aktīvu pilsoniskumu citā valstī; atkārtoti, ka ES iestādēm būtu jāuztur atklāts, pārredzams un pastāvīgs dialogs ar minētajām apvienībām un pilsonisko sabiedrību; aicina Komisiju turpmākajos ziņojumos novērtēt, vai pilsoņu politiskās tiesības tiek garantētas visās dalībvalstīs;

32. pauž nožēlu par to, ka Ungārija nepilda EST nolēmumu, kas pats par sevi ir nopietns tiesiskuma pārkāpums, attiecībā uz ierobežojumiem pilsoniskās sabiedrības organizāciju finansēšanai, ko īsteno personas, kuras veic uzņēmējdarbību ārpus Ungārijas, kas savukārt ir kalpojis pilsoniskās sabiedrības telpas ierobežošanas turpināšanai šajā valstī; mudina Komisiju steidzami vērsties Tiesā pret Ungāriju un pieprasīt atturošas finansiālas sankcijas saskaņā ar LESD 260. pantu; ar bažām norāda, ka arvien vairāk dalībvalstu pieņem tiesību aktus, kas rada nopietnu spriedzi pilsoniskās sabiedrības organizāciju biedrošanās un vārda brīvībai, tādējādi ierobežojot pilsoniskajai sabiedrībai paredzēto telpu;
33. pauž nožēlu par to, ka ziņojumā nav skaidri atzīts apzinātais demokrātijas un tiesiskuma mazināšanas process, ko dažās ES dalībvalstīs organizē valsts iestādes, un no tā izrietošā (daļēji) autokrātisko režīmu pakāpeniska ieviešana, pamatojoties uz visu savstarpējas kontroles un varas līdzsvara sistēmu pakāpenisku likvidēšanu; aicina Komisiju atzīt un ņemt vērā daudzos gada ziņojumus un rādītājus, ko iesniegušas cienījamās un izveidotās organizācijas, kuras novērtē to, kā dalībvalstis laika gaitā ievēro demokrātiju, tiesiskumu un cilvēktiesības;

Ziņojuma darbības joma – neapskatītie jautājumi

34. norāda, ka 2020. gada ziņojumā nav pilnībā iekļautas LES 2. pantā noteiktās demokrātijas un pamattiesību vērtības, kas tiek ietekmētas tūlīt, kad valstīs sākas regress tiesiskuma jomā;
35. aicina Komisiju iekļaut ziņojumā nodaļas par visām ES kandidātvalstīm un potenciālajam kandidātvalstīm, tostarp padziļinātu analīzi par to tiesu sistēmām, korupcijas apkarošanas sistēmām, plašsaziņas līdzekļu brīvības un plurālisma situāciju, kā arī iestāžu savstarpēju kontroli un varas līdzsvaru;
36. atkārtoti norāda uz ciešo saikni starp tiesiskumu, demokrātiju un pamattiesībām un nepieciešamību palielināt informētību par LES 2. pantā un Hartā nostiprinātajām vērtībām; aicina Komisiju apsvērt iespēju turpmākajos ziņojumos iekļaut informāciju par visu Hartā garantēto tiesību piemērošanu; uzsver, ka ikvienai dalībvalstij, pieņemot pasākumus ES tiesību darbības jomā, vienmēr ir jāievēro Hartā paredzētās tiesības un principi; tādēļ uzstāj, ka ir jāsauglabā saikne starp tiesiskuma ievērošanu un vienlīdzību likuma priekšā, tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību neatkarīgā un objektīvā tiesā, tiesībām uz taisnīgu tiesu un tiesībām saņemt konsultāciju, aizstāvību un pārstāvību, kā arī neatkarīgas juridiskās palīdzības sniegšanu tiem, kam trūkst pietiekamu līdzekļu, un tiesībām uz labu pārvaldību, kā noteikts Hartas 41. pantā;
37. stingri nosoda to, ka dažās ES dalībvalstīs netiek pilnībā ievēroti ES un starptautiskie tiesību akti, piemēram, diskriminācijas novēršanas vai patvēruma jomā, par ko liecina tas, ka Ungārija nav izpildījusi vairākus ES Tiesas un Eiropas Cilvēktiesību tiesas

nolēmumus par piekļuvi patvēruma procedūrai, tostarp automātisku un nelikumīgu aizturēšanu un pārtikas trūkumu, ar ko pārkāpj migrantu un patvēruma meklētāju tiesības pieteikties starptautiskajai aizsardzībai;

38. uzsver savas bažas par to, ka cilvēki neaizsargātā situācijā, tostarp personas ar invaliditāti, bērni, reliģiskās minoritātes, jo īpaši laikā, kad Eiropā pieaug antisemitisms un islamofobija, romi un citas personas, kas pieder etniskajām un lingvistiskajām minoritātēm, migranti, patvēruma meklētāji, bēgļi, LGBTI+ personas un vecāka gadagājuma cilvēki, kā arī sievietes, joprojām uzskata, ka visā Savienībā netiek pilnībā ievērotas viņu tiesības, pārkāpjot LES 2. pantu; uzsver acīmredzamo saikni starp tiesiskuma standartu pasliktināšanos un pamattiesību un minoritāšu tiesību pārkāpumiem attiecīgajās dalībvalstīs; aicina Komisiju novērtēt pastāvīgos demokrātijas un pamattiesību pārkāpumus visā Savienībā, tostarp uzbrukumus neaizsargātām personām;
39. atzinīgi vērtē Komisijas paziņojumu par tās stratēģiju Hartas piemērošanas stiprināšanai; uzskata, ka pievēršanās vienam iepriekš noteiktam tematam katru gadu neļautu izcelt citus nopietnus Hartas pārkāpumus, kas notiek attiecīgajā gadā; uzskata, ka šādam ikgadējam pārskatam būtu jāsniedz ieguldījums visaptverošā uzraudzības mehānismā un ka tādēļ tā metodoloģija, cikls un darbības joma būtu jāaskaņo ar gada ziņojumiem; pauž nožēlu un bažas par Komisijas nevēlēšanos uzsākt pārkāpumu procedūras, pamatojoties uz Hartas pārkāpumiem;
40. aicina dalībvalstis sagatavot gada ziņojumus par demokrātiju, tiesiskumu un pamattiesībām, tostarp vienlīdzību un pie minoritātēm piederību personu tiesībām;
41. norāda, ka, lai nepieļautu dublēšanos, ar Savienības gada ziņošanas mehānisma palīdzību būtu jākonsolidē un jāaizstāj esošie instrumenti, jo īpaši gada ziņojums par tiesiskumu, Komisijas tiesiskuma sistēma, Komisijas gada ziņojums par Hartas piemērošanu, Padomes dialogs par tiesiskumu un sadarbības un pārbaudes mehānisms, vienlaikus nodrošinot lielāku papildināmību un konsekveni ar citiem pieejamiem instrumentiem, tostarp procedūrām saskaņā ar LES 7. pantu, pārkāpumu procedūrām un budžeta nosacījumiem; uzskata, ka visām trim iestādēm savā novērtējumā būtu jāizmanto ikgadējā uzraudzības cikla konstatējumi, lai piemērotu LES 7. pantu un budžeta nosacījumus; uzsver, ka jārespektē visu trīs iestāžu nozīme un prerogatīvas; apņemas savu ikgadējo darbu tiesiskuma un pamattiesību ziņojumu jomā apvienot plašākā ikgadējā uzraudzības ciklā attiecībā uz LES 2. pantu un sākt darbu pie tā tūlīt pēc tam, kad Komisija būs publicējusi ziņojumu par tiesiskumu;
42. aicina veikt novērtējumu nolūkā noteikt, vai Pamattiesību hartā ietvertās diskriminācijas aizlieguma klauzulas darbības joma ir pietiekami plaša, lai tiesiskuma īstenošana dalībvalstīs un Savienībā kopumā atbilstu Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 14. pantam, un kādus turpmākus pasākumus ES iestādes var veikt, lai nodrošinātu tās adekvātu piemērošanu; atgādina, ka Hartu tiesu iestādes piemēro tikai tad, kad tās īsteno Eiropas tiesību aktus, taču, lai veicinātu kopīgu tiesiskuma kultūru, ir svarīgi, lai Hartā nostiprinātās tiesības vienmēr tiktu ņemtas vērā tiesas procesos; tādēļ aicina Komisiju apsvērt arī uz Hartu vērstus apmācības moduļus tiesnešiem un praktizējošiem juristiem;

Ziņojuma avoti un metodoloģija

43. aicina Komisiju stiprināt regulāru, iekļaujošu un strukturētu dialogu ar valdībām un valstu parlamentiem, NVO, valsts cilvēktiesību institūcijām, ombudiem, profesionālajām apvienībām, līdztiesības iestādēm un citām ieinteresētajām personām; turklāt aicina Komisiju turpināt praksi atļaut gan publiskus, gan konfidencialus ziņojumus, lai aizsargātu un atbalstītu cilvēktiesību aizstāvjus un tiesiskuma speciālistus, kuriem draud *SLAPP*, kriminālvajāšana vai vajāšana, ko veic valstu iestādes vai viņu pilnvarotās personas; atzīstot to, ka 24 dalībvalstis pārredzami publiskojušas savus materiālus 2020. gada ziņojumā, pauž nožēlu par to, ka trīs dalībvalstis atteicās to darīt; prasa nodrošināt procesa pārredzamību un publiskot visus iesniegumus; uzskata, ka pilsoniskās sabiedrības organizācijas būtu cieši jāiesaista visos pārskatīšanas cikla posmos;
44. pauž nožēlu par to, ka Komisija neapspriedās ar ieinteresētajām personām, tostarp Parlamentu, par metodikas izstrādi un 2020. gada ziņojuma sagatavošanas procesu, kā arī necentās saņemt atsauksmes par to darbību;
45. atgādina, ka Komisijai jāņem vērā attiecīgā informācija no attiecīgiem avotiem un atzītām iestādēm; atgādina, ka attiecīgo starptautisko struktūru, piemēram, ANO, EDSO un Eiropas Padomes aizbildnībā, konstatējumi ir ļoti svarīgi, lai novērtētu situāciju dalībvalstīs; uzskata, ka šajā saistībā *EFRIS* ir informācijas avots; prasa, lai Komisija aicinātu ES Pamattiesību aģentūru sniegt metodiskus padomus un veikt mērķtiecīgu salīdzinošo pētījumu, lai novērstu trūkumus un pievienotu sīkāku informāciju galvenajās ziņojuma par tiesiskumu jomās; uzsver, ka ziņojumā par tiesiskumu ir jāiesaista neatkarīgu ekspertu grupa sadarbībā ar ES Pamattiesību aģentūru un Venēcijas komisiju, lai palīdzētu noteikt galvenās pozitīvās un negatīvās norises katrā dalībvalstī;
46. uzsver, ka pilsoniskā sabiedrība ir galvenie partneri tiesiskuma pārkāpumu konstatēšanā un demokrātijas un pamattiesību veicināšanā; pauž stingru pārliecību, ka Komisijai par šiem jautājumiem būtu jāizveido oficiāls un nepārtraukts dialogs ar pilsoniskās sabiedrības pārstāvjiem un jānodrošina viņu jēgpilna iesaistīšanās ikgadējā ziņojuma par tiesiskumu izstrādē; šajā sakarībā, pamatojoties uz pieredzi NVO 2020. gada ciklā, uzsver, ka tematiski strukturētas konsultācijas saistībā ar debatēm par tiesiskumu palielinātu procesa efektivitāti un pilsoniskās sabiedrības sniegto vērtīgo atsauksmju apjomu; uzsver, ka apspriešanās jautājumu anketai būtu jāļauj ieinteresētajām personām ziņot par aspektiem, kas pārsniedz Komisijas paredzēto darbības jomu, un tas varētu palīdzēt vēl vairāk novērtēt, vai konstitucionālie noteikumi nodrošina efektīvus mehānismus pilnvaru īstenošanas ierobežošanai;
47. uzskata, ka apspriešanās ar pilsonisko sabiedrību termiņi bieži vien var tikt uzskatīti par pārāk īsiem un tiem jābūt pienācīgi pielāgotiem un elastīgiem, lai nodrošinātu pilnīgu un visaptverošu ieguldījumu; norāda, ka tas ir apgrūtinājis ieinteresētās personas, jo īpaši pilsoniskās sabiedrības organizācijas, sagatavot un plānot savu ieguldījumu, kā arī vietējos izpratnes veicināšanas pasākumus, ko tās plāno veikt ziņojuma sagatavošanai; norāda, ka apspriežu organizēšana pirms ikgadējās publisko statistikas datu publiskošanas samazina ieguldījumus; aicina Komisiju atļaut iesniegt pieteikumus vairākās valodās; atgādina, ka Savienības pievienošanās Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijai ir juridisks pienākums, kas noteikts LES 6. panta 2. punktā; atkārtoti uzsver nepieciešamību ātri pabeigt pievienošanās procesu, lai nodrošinātu konsekventu cilvēktiesību aizsardzības sistēmu visā Eiropā un vēl vairāk stiprinātu pamattiesības un pamatbrīvības Savienībā;

48. uzskata, ka sadarbība ikgadējā uzraudzības ciklā ar Eiropas Padomi un tās Parlamentāro asambleju, tostarp izmantojot strukturētāku partnerību, ir īpaši svarīga demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību veicināšanai ES; aicina Komisiju nodaļās par konkrētām valstīm iekļaut datus par Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedumu nepildīšanu, kā to novērtējusi Ministru komiteja; atgādina, ka Savienības pievienošanās Eiropas Konvencijai par pamattiesību un pamatbrīvību aizsardzību ir LES 6. panta 2. punktā paredzēts juridisks pienākums; atkārtoti uzsver nepieciešamību ātri pabeigt pievienošanās procesu, lai nodrošinātu konsekventu cilvēktiesību aizsardzības sistēmu visā Eiropā un vēl vairāk stiprinātu pamattiesības un pamatbrīvības Savienībā;

II. ES demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību mehānisma institucionālie aspekti

49. atkārtoti aicinājumu Komisijai un Padomei uzstāt, ka tās pozitīvi reaģē uz Parlamenta aicinājumu 2020. gada 7. oktobra rezolūcijā izveidot ES demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību mehānismu, kam LES 2. panta darbības joma būtu jāaptver pilnībā; atkārtoti norāda, ka šāds mehānisms ir nepieciešams, lai stiprinātu Savienības vērtību veicināšanu un ievērošanu; atgādina, ka šim ikgadējam ciklam vajadzētu būt visaptverošam, objektīvam, balstītam uz pierādījumiem un vienlīdzīgi un taisnīgi piemērotam visām dalībvalstīm;

Konkrētai valstij adresēti ieteikumi

50. atkārtoti aicina Komisiju sniegt patiesu novērtējumu par situāciju saistībā ar katru no LES 2. pantā noteiktajām vērtībām dalībvalstīs un pieņemt skaidrus konkrētām valstīm veltītus ieteikumus par to, kā risināt konstatētās problēmas un novērst attiecīgos pārkāpumus, tostarp attiecīgā gadījumā īstenošanas termiņus un kritērijus, tostarp hronoloģiskos pārskatus, mērķus un konkrētas veicamās darbības, lai palīdzētu dalībvalstīm novērst ziņojumā konstatētās nepilnības; aicina veikt turpmākus pasākumus saistībā ar šīm iniciatīvām turpmākajos gada vai steidzamos ziņojumos;
51. iesaka Komisijai saskaņot savus ieteikumus ar instrumentiem, ko varētu izmantot konstatēto trūkumu novēršanai; aicina Komisiju uzlabot pēcpārbaudi par to, kā attiecīgās dalībvalstīs īsteno konkrētām valstīm paredzētās nodaļas, un vajadzības gadījumā iedarbināt citus tiesiskuma instrumentus, lai sasniegtu rezultātus gadījumos, kad ieteikumi netiek īstenoti; uzskata, ka Komisija varētu vairāk izmantot pienākumu neizpildes procedūras EST; uzsver, ka ir svarīgi noteikt skaidras pozitīvas un negatīvas tendences katrā dalībvalstī un ka īpaša uzmanība jāpievērš salīdzināšanai ar iepriekšējā gada ziņojumu;

Iestāžu nolīgums

52. uzskata, ka pašreizējā institucionālā kārtība, kas ir pamatā gada ziņojumam, neatbilst Parlamenta prognozēm; sagaida, ka trīs iestādes izveidos pastāvīgu iestāžu darba grupu, kā ierosināts 2020. gada 7. oktobra rezolūcijā;
53. aicina Komisiju un Padomi nekavējoties sākt sarunas ar Parlamentu par iestāžu nolīgumu saskaņā ar LESD 295. pantu, lai papildinātu esošos instrumentus, izveidojot tiesiskuma mehānismu, pieņemot tiesību aktu, kas trim iestādēm nosaka pārredzamāku un legalizētāku procedūru ar skaidrāk definētiem pienākumiem, iesaistot neatkarīgu ekspertu grupu, kas konsultē darba grupu un trīs iestādes ciešā sadarbībā ar ES Pamattiesību aģentūru, lai padarītu visu ES vērtību aizsardzību un popularizēšanu par

neatņemamu ES vērtību daļu; uzskata, ka Parlamenta 2020. gada 7. oktobra rezolūcijas pielikumā par ES demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību mehānisma izveidi iekļautais priekšlikums ir pienācīgs pamats šādām sarunām; uzskata, ka tikmēr izmēģinājuma projekts, kurā iesaistīti neatkarīgi eksperti, kas novērtē atbilstību ES vērtībām, varētu palīdzēt veidot nepieciešamās zināšanas un zinātību;

Savstarpēja papildināmība ar citiem tiesiskuma instrumentiem

54. atgādina, ka demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību mehānismam ir jāpapildina un jāpastiprina, bet nekādā gadījumā nav jāaizstāj notiekošās un turpmākās procedūras saskaņā ar LES 7. pantu; pauž dziļu nožēlu par to, ka Padome nav spējusi panākt nozīmīgu progresu ES vērtību īstenošanā notiekošajās LES 7. panta procedūrās; norāda, ka Padomes vilcināšanās piemērot LES 7. pantu faktiski ļauj turpināt neievērot LES 2. pantā noteiktās vērtības, *tostarp klaji ignorēt EST spriedumus, un iebiedēt tos, kuri cenšas dažās dalībvalstīs ievērot tiesiskumu; pauž nožēlu par to, ka Padome nav rīkojusi uzklaušāšanas, par iegāstu izmantojot Covid-19, neraugoties uz to, ka nav juridiska pienākuma pieprasīt, lai uzklaušāšana notiktu personīgi, bet to var izdarīt, izmantojot videokonferences; prasa publiskot visus juridiskos atzinumus, ko sniedzis Padomes juridiskais dienests, apgalvojot citādi; mudina Padomi turpināt darbu saskaņā ar LES 7. panta 1. punktu un nodrošināt, ka uzklaušāšanas tiek atsāktas steidzamības kārtā, kā arī pievērsties jaunām norisēm; atkārti savu aicinājumu Padomei pēc uzklaušāšanām sniegt konkrētus ieteikumus attiecīgajām dalībvalstīm, kā paredzēts LES 7. panta 1. punktā, un norādīt minēto ieteikumu īstenošanas termiņus; aicina Konferencē par Eiropas nākotni apsvērt LES 7. panta procedūras pārskatīšanu, tostarp prasības attiecībā uz balsošanu, lai padarītu tajā paredzēto procedūru efektīvāku, īpašu uzmanību pievēršot vienprātības atcelšanai attiecībā uz sankciju uzlikšanu; uzstāj uz Parlamenta lomas un kompetences respektēšanu, jo īpaši tiesībām saņemt pienācīgu informāciju no Komisijas tiesiskuma instrumentu procedūrās, tostarp LES 7. pantā paredzētās uzklaušāšanas;*
55. tomēr uzskata – lai gan ziņojums ir būtisks uzraudzības instruments, ir nepieciešami skaidri ieteikumi par konstatētajām problēmām un neaizstājamajiem turpmākajiem pasākumiem; atgādina, ka gadījumā, ja netiek īstenota trūkumu novēršana un ieteikumi, gada ziņojumam būtu jākalpo par pamatu, lai izņemtu, vai aktivizēt vienu no attiecīgajiem instrumentiem, piemēram, sākt LES 7. pantā paredzēto procedūru, nosacījumu mehānismu, iedarbināt tiesiskuma mehānismu vai sākt pārkāpuma procedūras, tostarp paātrinātas procedūras, iesniegt pieteikumus par pagaidu pasākumiem Tiesā un prasības par EST spriedumu nepildīšanu attiecībā uz ES vērtību aizsardzību; uzsver, ka ziņojumam jebkurā gadījumā būtu jāpievieno īstenojami ieteikumi, tostarp īstenošanas termiņi; atgādina, ka vienlaikus var uzsākt pienākumu neizpildes procedūras attiecībā uz jautājumiem, kas noteikti LES 7. panta 1. punktā pamatotajos priekšlikumos, kurus jau konstatējusi EST; mudina Komisiju vajadzības gadījumā nelokāmi izmantot pienākumu neizpildes procedūras, lai novērstu regresu tiesiskuma jomā valstu tiesu sistēmās; uzskata, ka konference par Eiropas nākotni varētu vēl vairāk konsolidēt Līguma noteikumos vispāratzīto juridisko principu par ES tiesību aktu prioritāti; aicina konferenci par Eiropas nākotni apsvērt EST lomas nostiprināšanu Savienības pamatā esošo vērtību aizsardzībai;
56. atzinīgi vērtē to, ka kopīgajā deklarācijā par konferenci par Eiropas nākotni ir identificēts, ka Eiropas tiesības un vērtības, tostarp tiesiskums ir viens no konferences

diskusiju tematiem; aicina konferenci par Eiropas nākotni iekļaut pārdomas par to, cik efektīvi ir spēkā esošie ES instrumenti LES 2. pantā noteikto principu pārkāpumu uzraudzībai, novēršanai un apkarošanai, un iesniegt konkrētus priekšlikumus, lai stiprinātu Savienības instrumentus;

57. uzsver, ka Tiesiskuma nosacījumu regulas piemērojamība, mērķis un darbības joma ir skaidri definēta Regulas (ES, Euratom) 2020/2092 juridiskajā tekstā; uzsver, ka Tiesiskuma nosacījumu regula ir stājusies spēkā, ir tieši piemērojama kopš 2021. gada 1. janvāra un uzliek saistības kopumā attiecībā uz visām saistību apropriācijām un maksājumu apropriācijām visās dalībvalstīs, jo īpaši attiecībā uz Eiropas Savienības Atvēršanas instrumenta līdzekļu izmaksu, un ka tās piemērošana no ES iestāžu puses nav atkarīga no pamatnostādņu pieņemšanas vai interpretācijas tiesā; uzskata, ka Eiropadomes 2020. gada 10. un 11. decembra secinājumi par Tiesiskuma nosacījumu regulu ir pretrunā LES 15. un 17. pantam un LESD 288. pantam, jo tie rada nevajadzīgu juridisko nenoteiktību attiecībā uz Komisijas papildu pamatnostādņēm un aptur regulas pieņemšanu LESD 263. panta gadījumos, kā tas pašlaik notiek pēc neseno Ungārijas un Polijas iesniegtajām prasībām atcelt tiesību aktu; atkārtoti aicina Komisiju nekavējoties rīkoties saskaņā ar Tiesiskuma nosacījumu regulu un bez turpmākas kavēšanās pilnībā izmantot tās rīcībā esošos izmeklēšanas instrumentus, lai novērstu tiesiskuma nepilnības dalībvalstīs, kas varētu pietiekami tiešā veidā ietekmēt vai nopietni apdraudēt ES budžeta pareizu finanšu pārvaldību; aicina Komisiju konsekventāk piemērot Kopīgo noteikumu regulu³¹ un Finanšu regulu³², lai novērstu ES līdzekļu diskriminējošu izmantošanu, kā tas notika, ieturot līdzekļus pašvaldībām vai pašvaldībām, pasludinot sevi par „brīvu no LGBTI ideoloģijas”;
58. aicina Komisiju savā novērtējumā izmantot gada ziņojuma konstatējumus, kas ir pamatā mehānismam budžeta aizsardzībai pret tiesiskuma principa pārkāpumiem, kā arī jebkurā citā attiecīgā novērtējumā esošo un turpmāko budžeta instrumentu vajadzībām; atkārtoti aicinājumu Komisiju ikgadējā ziņojumā par tiesiskumu iekļaut īpašu nodaļu, kurā būtu analizēti gadījumi, kad tiesiskuma principu pārkāpumi konkrētā dalībvalstī varētu pietiekami tiešā veidā ietekmēt vai nopietni apdraudēt ES budžeta pareizu finanšu pārvaldību, kas tad varētu kalpot par pamatu nosacījumu mehānisma iedarbināšanai; mudina Komisiju stiprināt sinerģiju starp tās gada ziņojumiem par tiesiskumu un Tiesiskuma nosacījumu regulu, izmantojot tos kā atsevišķus, bet papildinošus instrumentus;
59. atzīst, ka Komisijai ir jāizmanto gada ziņojums par tiesiskumu kā svarīgs informācijas avots, gatavojot lietas par Tiesiskuma nosacījumu regulas piemērošanu, kurā cita starpā būtu jāiekļauj informācija no Eiropas Revīzijas palātas, *OLAF* un *EPPO* ziņojumiem, Komisijas un valstu revīzijas iestāžu revīzijas ziņojumiem, ES Tiesas un valstu tiesu spriedumiem, ES Pamattiesību aģentūras veiktām analizēm un informāciju no dažādām sistēmām, piemēram, Savienības finanšu interešu aizsardzības agrīnas atklāšanas un izslēgšanas sistēmas un *ARACHNE* sistēmas; aicina Komisiju izmantotajā metodikā precizēt saikni starp ziņojumu par tiesiskumu un tiesiskuma nosacītības mehānismu; atgādina, ka ir ļoti svarīgi, lai, pieņemot pasākumus tiesiskuma principu pārkāpumu gadījumā, tiktu pienācīgi aizsargātas galasaņēmēju un labuma guvēju likumīgās

³¹ OV L 347, 20.12.2013, 320. lpp.

³² OV L 193, 30.7.2018, 1. lpp.

intereses;

60. aicina Komisiju veicināt LES 2. pantā noteikto vērtību ievērošanas kultūru, tostarp pastiprinot centienus veicināt izglītību par ES pilsonību, tostarp tiesiskuma jomā; aicina Komisiju sākt īpašu programmu, kas atbalsta inovatīvas iniciatīvas ar mērķi veicināt ES pilsonisko izglītību; mudina Padomi un Komisiju sniegt pienācīgu informāciju un finansējumu ES mēroga, valstu, reģionālām un vietējām pilsoniskās sabiedrības organizācijām un neatkarīgai žurnālistikai, jo īpaši stratēģiski izmantojot finansēšanas iespējas saskaņā ar regulu, ar ko izveido programmu „Pilsoņi, vienlīdzība, tiesības un vērtības”, lai palīdzētu tām palielināt informētību un popularizēt ES vērtības un piemērojamus instrumentus, tostarp gada ziņojumu, lai novērstu gada ziņojumā konstatētos draudus tiesiskumam, jo īpaši gadījumos, kad konstatēti pārkāpumi un trūkumi; aicina dalībvalstis mācīties no paraugprakses un novērst konstatētās nepilnības un pieņemt pasākumus, lai uzlabotu situāciju visos četros galvenajos pīlāros, kas norādīti ziņojumā par tiesiskumu; uzsver nepieciešamību palielināt ES pilsoņu un iedzīvotāju informētību par līdzekļiem un procedūrām, kas pieejami valstu un ES līmenī, lai nodrošinātu tiesiskuma ievērošanu, un ziņot par tiesiskuma pārkāpumiem;

III. No ziņojuma izrietoši pasākumi un ietekme

61. aicina Komisiju secīgos ziņojumos novērtēt, kā iepriekšējos ziņojumos analizētajās jomās konstatētās problēmas ir attīstījušās, atrisinātas, palielinājušas risku vai pasliktinājušas vēl vairāk, lai konstatētu pozitīvas un negatīvas tendences un transversālus jautājumus, jo īpaši jebkādas sistēmiskas vai atkārtotas tiesiskuma pārkāpumu modeļus, un nākt klajā ar skaidriem ieteikumiem, kā novērst jebkādas konstatētos riskus vai situācijas pasliktināšanos;
62. uzsver, ka ir svarīgi valsts līmenī popularizēt gada ziņojumā iekļautos konstatējumus; mudina Komisiju veicināt diskusijas par ziņojumu valstu parlamentos un sadarboties ar pilsoniskās sabiedrības organizācijām ziņojuma pēcpārbaudē;
63. aicina Komisiju savos gada ziņojumos par tiesiskumu skaidri norādīt, ka ne visiem tiesiskuma trūkumiem un pārkāpumiem ir vienāds raksturs un/vai intensitāte un ka tad, ja tiek apzināti, nopietni, pastāvīgi un sistemātiski ilgāku laiku pārkāptas LES 2. pantā minētās vērtības, dalībvalstis varētu neatbilst visiem kritērijiem, kas raksturo demokrātiju, un kļūtu par autoritāriem režīmiem; uzsver, ka Komisijas galvenajai prioritātei vajadzētu būt ES tiesību aktu izpildei gadījumos, kad tiek pārkāpts LES 2. pants, un ka tās ikgadējiem ziņojumiem par tiesiskumu būtu galvenokārt jāveicina šā mērķa sasniegšana; tādēļ aicina Komisiju atsevišķi padziļināti izvērtēt valstis, uz kurām attiecas LES 7. pantā paredzētās procedūras, lai parādītu, kā ir strukturāli apdraudēts tiesiskums, lai veicinātu autoritāras pārvaldības struktūru konsolidāciju;
64. uzsver, ka šim ziņojumam būtu jākalpo par pamatu ES turpmāko pasākumu prioritāšu noteikšanai attiecībā uz tām dalībvalstīm, kurās ir konstatēti trūkumi vai nepilnības, un ka tā ieguldījumam vajadzētu būt būtiskai daļai no visaptverošā demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību mehānisma;
65. aņņemas sākt darbu pie 2021. gada ziņojuma, cik drīz vien iespējams pēc tā publicēšanas;

o

66. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Padomei un Komisijai, kā arī dalībvalstu valdībām un parlamentiem.

PASKAIDROJUMS

Eiropas Savienības pamatā ir tiesiskums, pamattiesības un Savienības vērtības, kas noteiktas Līguma par Eiropas Savienību (LES) 2. pantā; Šo principu vājināšanās ne tikai liek dalībvalstīm atteikties no saistībām, kuras tās uzņēmas, pievienojoties Savienībai, bet arī apdraud Eiropas projekta ilgtspēju kopumā.

Tāpēc atzinīgi vērtējama ir Eiropas Komisijas pastiprinātā koncentrēšanās uz tiesiskumu, 2020. gadā publicējot pirmo gada ziņojumu par tiesiskumu un tā 27 nodaļas, kas aptver visas dalībvalstis.

2020. gada ziņojums par tiesiskumu sniedz vērtīgu informāciju par tiesu sistēmas stāvokli, korupcijas apkarošanas regulējumu, plašsaziņas līdzekļu plurālismu un brīvību un citas iestāžu problēmas saistībā ar varas līdzsvara un savstarpējās kontroles sistēmu. Tomēr tāpat kā visi pirmie mēģinājumi, tas ir jāattīsta un jāpilnveido.

Šis ziņojums ir strukturēts trīs daļās. Pirmkārt, tajā ir izvērtēti galvenie konstatējumi, kas izriet no 2020. gada ziņojuma par tiesiskumu, un ierosināti risinājumi problēmām, kas konstatētas saistībā ar tā metodiku. Otrkārt, tajā ir apzinātas jomas, kas rada bažas un kuras nav aplūkotas ziņojumā, un sniegti priekšlikumi tā darbības jomas paplašināšanai. Treškārt, tajā galvenā uzmanība pievērsta tam, kā gada ziņojumam par tiesiskumu būtu jāsniedz būtisks ieguldījums vispārējā tiesiskuma struktūrā.

2020. gada ziņojums par tiesiskumu – 2021. gadam gūtā pieredze

Eiropas Komisija ir izvēlējusies metodoloģisku pieeju, iesaistot dalībvalstis un pilsonisko sabiedrību faktu vākšanas misijās ziņojuma sagatavošanas laikā un pēc tā publicēšanas, lai apspriestu iegūtos faktus. Papildus pierādījumu vākšanai šis diskusijas mērķis ir veicināt tiesiskuma kultūras veidošanos, izmantojot dialogu. Šī pieeja, kas ar apmaiņas palīdzību tuvina „Eiropu” katrai dalībvalstij, ir pelnījusi pilnīgu atbalstu.

2020. gada ziņojums par tiesiskumu sniedz vērtīgu kopsavilkumu par pozitīvām un negatīvām norisēm četrās galvenajās jomās (tiesiskums, korupcijas apkarošana, plašsaziņas līdzekļi, institūciju varas līdzsvars un savstarpēja kontrole). Atzinīgi ir vērtējami centieni apkopot informāciju un līdzvērtīgi analizēt visas četras ziņojumā aptvertās jomas par 27 dalībvalstīm. Līdzvērtība analizē ir fundamentāla un pamatos sasniegta. Tomēr ziņojumā un tā nodaļās par konkrētām valstīm nav pietiekami ņemta vērā to mijiedarbība. Piemēram, tiesu iestāžu vai pilsoniskās sabiedrības nomelnošana, ko veic neatkarīgi plašsaziņas līdzekļi, mazina to spēju rīkoties neatkarīgi. Turpmākajos gada ziņojumos būtu jāveic pastiprināta analīze par saikni starp četrām jomām, lai varētu pilnībā novērtēt situāciju tiesiskuma jomā katrā valstī.

Ņemot vērā smago situāciju tiesiskuma jomā dažās dalībvalstīs, kā atspoguļots ziņojumos, ir jāstiprina visi pieejamie Savienības rīcībā esošie instrumenti. Eiropas Parlaments sagaida, ka turpmākajos ziņojumos tiks sniegti skaidri ieteikumi konstatēto trūkumu novēršanai. Pozitīvu un negatīvu norišu aprakstam ir priekšrocība, ka tas sniedz informāciju, bet bez norādījumiem ir liela iespējamība, ka trūkumi netiks novērsti vai tiks atdarināta laba prakse.

Šajā sakarībā ieteikumu, kam pievienoti skaidri termiņi, iekļaušana ir būtiska, lai stiprinātu

ziņojuma rezonansi. Tas ļautu novērtēt tiesiskuma progresu vai pasliktināšanos konkrētā valstī, kam ir jābūt Eiropas iestāžu rīcības pamatā, izmantojot atbilstošus korektīvus instrumentus, ja trūkumi nav novērsti vai ir padziļinājušies. Tādējādi, nepakļaujoties automātismam, ziņojumā būtu jānosaka skaidra saikne starp konstatēto trūkumu līmeni un nopietnību un to novēršanai atbilstīgo instrumentu klāstu, kas pieejams tiesiskuma instrumentu kopumā. Tādējādi gada ziņojums būtu stingri balstīts uz integrētu Eiropas tiesiskuma struktūru, sasaistot ziņošanu un izpildi un piešķirot ziņojumam pienācīgu nozīmi, kādu tajā konstatētie svarīgie fakti būtu pelnījuši.

2020. gada ziņojums par tiesiskumu kļūs par kritēriju nākamajiem secīgajiem ziņojumiem. Referents uzskata, ka 2021. gada ziņojumam vajadzētu būt mazāk aprakstošam, toties analītiskākam. Tas jāpanāk, vairāk pūļu veltot valstu apmeklējumiem un jo īpaši padziļinot apspriešanos un viedokļu apmaiņu ar pilsonisko sabiedrību. Referents vēlas atzīt pilsoniskās sabiedrības būtisko nozīmi, sniedzot ievērojamu ieguldījumu ikgadējā tiesiskuma stāvokļa pārskatīšanā. To ieguldījums būtu jāsekmē, nosakot pietiekamus termiņus, elastīgus satvarus un drošas vietas to iesniegšanai. Pārredzamāka procedūra ieinteresēto personu iesaistīšanai valstu apmeklējumos pirms un pēc tam, kā arī gada ziņojumu par tiesiskumu pilnīga publicēšana arī palīdzētu stiprināt tā saturu, pamanāmību un ietekmi.

Jāuzsver, ka līdzvērtība analīzē nedrīkst novest pie nepatiesa secinājuma, ka visās dalībvalstīs ir vienādi apdraudējumi attiecībā uz tiesiskumu. Ziņojumā par tiesiskumu skaidri jānodala valstis, kurās tiesiskums būtu jāuzlabo noteiktās jomās, un valstis, kurās tīša, pastāvīga un konsekventa tiesiskuma apdraudēšana ir sistēmiska. Referents uzskata, ka šādos gadījumos uzraudzība un vēlme iesaistīties konstruktīvā dialogā nav un nebūs vēlamo pārmaiņu panākšana. Ziņojumā Komisija un Padome tiek mudinātas apņēmīgi izmantot visus to rīcībā esošos tiesiskuma instrumentus, lai nekavējoties novērstu jebkādu nopietna Savienības vērtību pārkāpuma vai faktiskā pārkāpuma risku.

2020. gada ziņojums ļauj gūt priekšstatu par situāciju visās četrās jomās, kas ietvertas katrai konkrētajai valstis vēltītajā nodaļā. Tomēr sabiedrībai, valdībām un ieinteresētajām personām ir pārāk plašas interpretācijas iespējas attiecībā uz konstatēto trūkumu nopietnību un dziļumu. Referents uzskata, ka ziņojumos būtu skaidri jānorāda, vai katrā no valstu sadaļās analizētajiem pīlāriem pastāv risks vai faktiskais Savienības vērtību pārkāpums, kam seko padziļināts novērtējums, no kura var secināt, ka šādi pārkāpumi ir notikuši.

Attiecībā uz horizontālo ziņojumu referents uzskata, ka ir vajadzīga integrēta un Eiropas pieeja. Ir steidzami jāatzīst, ka tad, ja kāda prakse, kas apdraud tiesiskumu, tiek pieļauta vienā dalībvalstī, tā kļūst par vēlamo plānu citām valstīm. Šo ES mēroga tendenču apzināšana un prioritāšu noteikšana ir būtiska, lai virzītu steidzamus korektīvus pasākumus ES līmenī. Svarīgi ir tas, ka ziņojumā īpaša uzmanība būtu jāpievērš tam, ka netiek pildīti Eiropas Savienības Tiesas nolēmumi, un citiem trūkumiem, kas apdraud Savienības juridisko struktūru un kas būtu jāuzskata par būtisku pārkāpumu jebkurā Eiropas tiesiskuma novērtējumā, ņemot vērā sistēmisko apdraudējumu, ko tie rada Eiropas projektam.

Darbības joma

Eiropas pieejai tiesiskumam ir raksturīga prasība ievērot tās pamatprincipus, garantējot, ka valdības ir pakļautas likumam un ka valstu tiesību sistēmās pilnībā tiek īstenotas pamattiesības un demokrātijas principi. Tomēr Savienība saskaras ar aizvien lielākām problēmām, lai

nodrošinātu savu vērtību ievērošanu. Ziņojumam par tiesiskumu būtu jāattīstās, lai tās pilnībā aptvertu, lai izvairītos no tā, ka Eiropas projekts neatbilst tā pamatprincipiem.

Pastāv cieša saikne starp tiesiskumu un pamatvērtībām. Šī savstarpējā saistība ir acīmredzama, aplūkojot diskrimināciju un to, ka dažās dalībvalstīs netiek ievērotas daudzu personu, kas pieder pie neaizsargātām un minoritāšu grupām, tiesības. Nesenie notikumi ir parādījuši, ka regress tiesiskuma jomā tieši ietekmē šīs grupas. Piemēram, Polijas Konstitucionālā tiesa, kas ir struktūra, kuras neatkarību ir apšaubījusi Eiropas Komisija, kā arī citas starptautiskas struktūras, 2020. gada 22. oktobrī nolēma vēl vairāk ierobežot abortu veikšanu, pieļaujot to smagu un neatgriezenisku augļa anomāliju gadījumā, tādējādi ietekmējot sieviešu seksuālās un reproduktīvās tiesības. Turklāt Eiropā tiesiskums un pamattiesības attiecas uz visiem. Iepriekšējos gados patvēruma meklētāju tiesības pieteikties starptautiskajai aizsardzībai ir ierobežotas un dažkārt pat liegtas dažās dalībvalstīs. Piemēram, Eiropas Savienības Tiesas 2020. gada 17. decembra spriedumā tika konstatēts, ka Ungārija nav izpildījusi savus pienākumus saskaņā ar ES tiesību aktiem starptautiskās aizsardzības piešķiršanas un nelikumīgi ieceļojušu trešo valstu valstspiederīgo atgriešanas procedūru jomā. Šos satraucošos secinājumus pastiprina tas, ka Ungārija nepilda šādus nolēmumus. Turklāt arvien biežākas apsūdzības par sistemātisku pretošanos pie Savienības ārējām robežām skaidri liecina par nepieciešamību pastiprināt novērtējumu par atbilstību Eiropas un starptautiskajiem tiesību aktiem un pamattiesībām patvēruma un migrācijas jomā.

Par ierosinātās pārskatīšanas galīgo mērķi būtu jāuzskata 2. pantā noteikto principu ievērošanas nodrošināšana. No 2021. gada Komisija nāks klajā ar jaunu gada ziņojumu par Pamattiesību hartas piemērošanu Eiropas Savienībā, apskatot hartas piemērošanu dalībvalstīs priekšatlasē izraudzītos jautājumos. Referents atzinīgi vērtē šo nodomu, bet uzskata, ka šādam ikgadējam pārskatam būtu jādod ieguldījums visaptverošā uzraudzības mehānismā un tādēļ tā metodoloģija, cikls un darbības joma būtu jāsaista ar gada ziņojumu par tiesiskumu.

Ir jāparāda savstarpējā saikne starp demokrātiju, tiesiskumu, pamattiesībām un LES 2. pantā noteiktajām Savienības vērtībām. Ja tiesiskums tiek apdraudēts pastāvīgi un tā apdraudējumi ir plaši izplatīti, var izzust demokrātijas iezīmes. Šajā nolūkā referents vēlas uzsvērt, ka ir vajadzīga kopīga un racionalizēta sistēma, kas aptvertu demokrātiju, tiesiskumu un pamattiesības, kā to vairākkārt ir uzsvēris Eiropas Parlaments.

ES demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību mehānisma institucionālie aspekti

Šajā ziņojumā ir atjaunota Eiropas Parlamenta 2020. gada 7. oktobra rezolūcijā paustā Eiropas Parlamenta griba izveidot demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību mehānismu, kas nodrošinātu Savienības konstitucionālā kodola efektīvu aizsardzību. Referents mudina Padomi un Komisiju nekavējoties sākt sarunas ar Parlamentu par iestāžu nolīgumu, lai izveidotu objektīvu un uz pierādījumiem balstītu uzraudzības mehānismu, kas paredzēts tiesību aktā un kurā visas trīs iestādes iesaistās pārredzamā un regulārā procesā, kura mērķis ir aizsargāt un veicināt visas Savienības vērtības.

Referents uzsver, ka tiesiskuma mehānisma vispārējai struktūrai ir jāļauj Savienībai veikt efektīvus pasākumus gadījumos, kad pamatvērtības ir nopietni apdraudētas. Ziņojumam būtu jāpaver ceļš LES 7. panta procedūru paplašināšanai vai uzsākšanai, ja ir konstatēti nopietni tiesiskuma pārkāpumi. LES 7. panta procedūra līdz šim ir izrādījusies neefektīva, balsojuma vienprātības prasības dēļ, lai uzsāktu konkrētu tiesību apturēšanu. Konferencē par Eiropas

nākotni ir jāapspriež iespējas mainīt Līgumus, nodrošinot, ka balsošanas prasības nekavē mūsu kopējo vērtību aizsardzību, kā arī Eiropas Savienības Tiesas lomas stiprināšanu, aizsargājot Savienības vērtības vai veicinot ES instrumentu kopuma efektivitāti.

Attiecībā uz regulu par vispārēju nosacījumu sistēmu, kas piemērojama no 2021. gada 1. janvāra, Komisijai būtu jānosaka skaidra saikne starp gada ziņojumu par tiesiskumu un turpmākās rīcības uzsākšanu šajā jomā. Šajā nolūkā referents atsaucas uz Eiropas Parlamenta 2021. gada 25. marta rezolūciju par tiesiskuma nodrošināšanas mehānisma piemērošanu, aicinot ziņojumā par tiesiskumu iekļaut atsevišķu analītisku daļu par tiesiskuma principu pārkāpumiem konkrētā dalībvalstī, kas varētu ietekmēt Savienības budžeta pareizu finanšu pārvaldību. Šādam padziļinātam novērtējumam būtu jāsniedz ieguldījums un jāstimulē nosacījumu sistēmas mehānisms, kuram, lai gan tas ir atsevišķs instruments, ir jābūt skaidrai saiknei ar ziņojumu par tiesiskumu.

27.5.2021

BUDŽETA KONTROLES KOMITEJAS ATZINUMS

Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komitejai

par Komisijas 2020. gada ziņojumu par tiesiskumu
(2021/2025(INI))

Atzinuma sagatavotājs: *Isabel García Muñoz*

(*) Iesaistītās komitejas — Reglamenta 57. pants

IEROSINĀJUMI

Budžeta kontroles komiteja aicina par jautājumu atbildīgo Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteju rezolūcijas priekšlikumā, ko tā pieņems, iekļaut šādus ierosinājumus:

1. uzsver, ka Savienības finanšu intereses ir jāaizsargā saskaņā ar vispārējiem principiem, kas iestrādāti Savienības Līgumos, jo īpaši vērtībām Līguma par Eiropas Savienību (LES) 2. pantā, un pareizas finanšu pārvaldības principu, kas noteikts Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 317. pantā un Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 18. jūlija Regulā (ES, *Euratom*) 2018/1046 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam („Finanšu regula”);
2. uzsver, ka tiesiskums ir būtisks priekšnoteikums, lai ievērotu pareizas finanšu pārvaldības principu un aizsargātu Savienības finanšu intereses, ko var nodrošināt tikai tad, ja valsts iestādes rīkojas saskaņā ar tiesību aktiem, ja izmeklēšanas un prokuratūras dienesti efektīvi izmeklē krāpšanas, korupcijas gadījumus, interešu konfliktus un citus tiesību aktu pārkāpumus, ja valstu tiesas ir neatkarīgas un tiek ievēroti Eiropas Savienības Tiesas nolēmumi, un ja publisko kontroli nodrošina brīvi, neatkarīgi un plurālistiski plašsaziņas līdzekļi; tomēr uzsver, ka minētajām iestādēm ir jādarbojas ne tikai formāli, bet arī praksē;
3. vēlreiz atgādina brīdinājumu, ka Savienība saskaras ar līdz šim nepieredzētu un pieaugošu pamatvērtību krīzi, kas apdraud tās kā demokrātiska miera projekta ilgtermiņa izdzīvošanu; pauž nopietnas bažas par autokrātisku un neliberālu tendenču pieaugumu un nostiprināšanos atsevišķās dalībvalstīs; atgādina, ka Savienība līdz šim nav bijusi strukturāli gatavi, lai risinātu tiesiskuma pārkāpumus; pauž bažas par potenciāli pieaugošo risku, ka Savienības budžets varētu tikt ļaunprātīgi izmantots kā līdzeklis tiesiskuma pasliktināšanai dažās dalībvalstīs; pauž nožēlu par to, ka Padome nav spējusi panākt nozīmīgu progresu Savienības vērtību īstenošanā notiekošajās LES 7. panta procedūrās; ar bažām norāda uz Savienības instrumentu kopuma nošķirtību šajā jomā un prasa šo kopumu racionalizēt un pienācīgi īstenot;

4. uzsver, ka ikgadējais ziņojums par tiesiskumu ir no Regulas (ES, Euratom) 2020/2092 par vispārējo nosacītības režīmu Savienības budžeta aizsardzībai nodalīts instruments un ka abi šie instrumenti kalpo atšķirīgiem mērķiem – lai gan gada ziņojumam par tiesiskumu ir preventīvs un informatīvs raksturs, kura mērķis ir sniegt plašāku pārskatu par situāciju un iespējamiem tiesiskuma pārkāpumiem, aptverot visas dalībvalstīs, regula ir nosacītības mehānisms, kura mērķis ir piemērot sankcijas par tiesiskuma pārkāpumiem vai risku pietiekami tiešā veidā ietekmēt Savienības finanšu intereses; uzsver, ka ir svarīgi nošķirt to attiecīgos juridiskos pamatus;
5. atzīst, ka Komisijai būtu jāizmanto gada ziņojums par tiesiskumu kā svarīgs papildu informācijas avots gadījumos, kad regulas piemērošanai ir nepieciešams *ad hoc* novērtējums, kā noteikts regulas 6. pantā; mudina Komisiju nostiprināt sinerģiju starp gada ziņojumiem un regulu; uzsver, ka gada ziņojumu analīzei un secinājumiem būtu tieši jāveicina nosacījumu sistēma, lai konstatētu regulas pārkāpumus un reaģētu uz tiem;
6. uzsver, cik svarīgs ir Komisijas ziņojums par tiesiskumu kā Eiropas tiesiskuma mehānisma atspoguļojums, kas ir izveidots kā ikgadējs dialoga un novērtējuma cikls, lai veicinātu šo principu un novērstu problēmu rašanos vai padziļināšanos dalībvalstīs; atzinīgi vērtē to, ka starp tā pīlāriem ir iekļauta tiesu sistēma, korupcijas apkarošanas sistēma un citas institucionālās līdzsvara un atsvara sistēma, jo tās ir īpaši svarīgi ES budžeta aizsardzības uzraudzībai; norāda, ka ziņojums par tiesiskumu ir viens no svarīgākajiem, bet ne vienīgais, lai pārbaudītu iespējamus tiesiskuma pārkāpumus; aicina Komisiju nodrošināt racionalizētu novērtēšanas procesu dalībvalstīs, kas iesaistītas līdzīgos mehānismos, piemēram, sadarbības un pārbaudes mehānismā;
7. norāda, ka pirmajā ziņojumā par tiesiskumu galvenokārt ir aprakstošs attiecībā uz situāciju dalībvalstīs; uzskata, ka gada ziņojumā trūkst secinājumu par tiesiskuma stāvokli dalībvalstīs un ES kopumā, kas ir būtiski priekšnosacījumi turpmāko pasākumu noteikšanai; uzsver, ka ziņojumiem vajadzētu būt preventīvākiem un tiem vajadzētu vērtēt ne tikai uzraudzību, lai nākotnē tie būtu vairāk analītiski; aicina Komisiju sniegt konkrētām valstīm adresētus novērtējumus un ieteikumus par preventīviem un korektīviem pasākumiem un minēt Komisijai potenciāli piemērojamus instrumentus, ko tā varētu izmantot gadījumos, kad ieteikumi netiek ievēroti; uzsver, ka šajos ieteikumos attiecīgā gadījumā būtu jāiekļauj īstenošanas termiņi;
8. atzinīgi vērtē to, ka visas dalībvalstis tiek rūpīgi pārbaudītas, izmantojot vienus un tos pašus rādītājus un saskaņā ar vienu un to pašu metodiku; atzinīgi vērtē to, ka Komisija iekļauj novērojumus un konstatējumus par visām dalībvalstīm; tomēr pauž nožēlu par to, ka pašreizējā ziņojuma izklāstā nav nošķirta konstatēto tiesiskuma jautājumu nopietnība un nav noteikts, vai tie ir sistēmiski vai atsevišķi pārkāpumi; aicina Komisiju turpmākajos ziņojumos iekļaut šo nošķirumu, lai nepieļautu, ka ziņojums tiek ļaunprātīgi izmantots kā instruments tādu procesu relativizēšanai un banalizēšanai, kas nopietni apdraud tiesiskuma stāvokli dažās dalībvalstīs; aicina Komisiju attiecīgi atjaunināt savu metodiku un nekavējoties informēt Parlamentu;
9. aicina Komisiju turpmākajos ziņojumos sniegt informāciju par to, kā dalībvalstis ievēro tiesiskumu un efektīvi aizsargā Savienības finanšu intereses gan attiecībā uz ES budžeta ieņēmumiem, gan izdevumiem, ņemot vērā papildu riskus Savienības budžetam Covid-19 dēļ un ar tiem saistītajiem Savienības līdzekļiem, kas dalībvalstīm pieejami saskaņā

ar Atveseļošanas un noturības mehānismu, kā arī uzsver gadījumus, kad tiesiskuma principu pārkāpumi konkrētā dalībvalstī varētu ietekmēt vai nopietni apdraudēt Savienības noteikumu ievērošanas pamatu pietiekami tiešā veidā un kuri varētu kalpot kā pamats tiesiskuma nosacījumu mehānisma iedarbināšanai; prasa Komisijai iekļaut pēcpārbaudi saistībā ar tās iepriekšējiem konstatējumiem, vienlaikus jo īpaši uzsverot jebkādus sistēmiskus vai atkārtotus tiesiskuma pārkāpumu modeļus, un uzraudzīt tās ieteikumu īstenošanu;

10. aicina Komisiju ņemt vērā attiecīgo informāciju no attiecīgajiem avotiem un atzītām iestādēm, kas minētas Regulas (ES, Euratom) 2020/2092 16. apsvērumā, īpašu uzmanību pievēršot Eiropas Revīzijas palātai, ES rezultātu apkopojumam tiesiskuma jomā, Eiropas Birojam krāpšanas apkarošanai (OLAF) un Eiropas Prokuratūrai (EPPO); aicina dalībvalstis ļoti aktīvi piedalīties šajā procedūrā un iesaistīties jēgpilnā dialogā un sadarbībā ar Komisiju, lai uzlabotu tiesiskuma stāvokli katrā dalībvalstī un ES kopumā;
11. atzinīgi vērtē to, ka izstrādes procesā notika apspriešanās ar pilsonisko sabiedrību; uzsver, ka pilsoniskās sabiedrības dalībnieki var sniegt vērtīgu ieguldījumu konkrētās valsts situācijas novērtēšanā un sniegt kritiskāku viedokli nekā attiecīgā valdība; tomēr norāda, ka apspriešanās procesu var uzlabot, cita starpā kopā ar pilsoniskās sabiedrības ieinteresētajām pusēm par viņu ieguldījumu, nodrošinot pietiekami ilgus termiņus, lai sniegtu ieguldījumu un pārskatītu vienotu anketu formātu nolūkā sniegt ieguldījumu; mudina Komisiju meklēt papildu informāciju no pilsoniskās sabiedrības par to, kā optimizēt turpmāko ziņojumu apspriešanas procesu;
12. pauž gandarījumu par to, ka viens no četriem ziņojumā izvēlētajiem pīlāriem ir dalībvalstīs ieviestie korupcijas apkarošanas tiesiskie regulējumi; tomēr norāda, ka to novērtējums joprojām ir galvenokārt aprakstošs; aicina Komisiju izvērtēt ne tikai valsts pretkorupcijas tiesību aktu, politikas virzienu un stratēģiju esamību, bet arī to efektivitāti, izklāstīt paraugpraksi, noteikt jomas, kas ir īpaši jutīgas pret korupciju, un nākt klajā ar konkrētām valstīm adresētiem ieteikumiem par uzlabojumiem, un izmantot šīs zināšanas, lai atjauninātu un uzlabotu Savienības pretkorupcijas regulējumu; aicina Komisiju šajā procesā izmantot Pretkorupcijas starpvalstu grupas (*GRECO*) sniegto informāciju un novērtējumus;
13. uzsver, ka korupcijas apkarošanas satvaros būtu jāietver tādas jomas kā ētikas noteikumi, informētības palielināšanas pasākumi, noteikumi par aktīvu atklāšanu, neatbilstības un interešu konflikti, publiskais iepirkums, iekšējās kontroles mehānismi, noteikumi par lobēšanu un virpuļdurvju efekts; uzsver arī to, ka valstu stratēģijās būtu jāiekļauj instrumenti krāpšanas un korupcijas risku novēršanai un atklāšanai un šādas prakses izbeigšanai, piemērojot sankcijas, kā arī mehānismi peļņas atgūšanai no šādas prakses;
14. aicina Komisiju, rādot labu piemēru, turpmākajos ziņojumos attiecīgā gadījumā iekļaut novērtējumu par ES iestāžu sniegumu jomās, uz kurām attiecas ziņojums, un jo īpaši attiecībā uz korupcijas apkarošanas sistēmu;
15. uzsver, ka pārredzamība, piekļuve publiskai informācijai, plašsaziņas līdzekļu brīvība un plurālisms, pētnieciskā žurnālistika, žurnālistu aizsardzība pret stratēģiskām tiesas prāvām pret sabiedrības līdzdalību („SLAPP”), trauksmes cēlēju aizsardzība un

vispārēja integritātes kultūra sabiedriskajā dzīvē ir absolūti nepieciešama, lai identificētu un novērstu korupciju;

16. uzsver, ka vienotas, aktuālas un konsolidētas statistikas trūkums visās dalībvalstīs, kā arī problēmas saistībā ar informācijas vākšanu par ES programmu līdzekļu saņēmējiem kavē novērtēt un salīdzināt datus par korupcijas nodarījumu izmeklēšanu un saukšanu pie atbildības par tiem; tādēļ aicina Komisiju atbalstīt un veicināt šādu nodarījumu definīciju saskaņošanu Savienības mērogā, kā arī pašreizējo datu kopu un metodikas labāku izmantošanu, lai izstrādātu jaunas kopas un metodikas ar mērķi visā ES iegūt salīdzināmus datus par korupcijas lietu izskatīšanu;
17. uzsver, cik svarīgi cīņā pret korupciju ir atbalstīt un stiprināt sadarbību starp ES iestādēm, dalībvalstīm, *OLAF* un *EPPO*; uzskata, ka korupcijas apkarošanai ir vajadzīgas ne tikai plašas pilnvaras, bet arī lielāks budžets, vairāk resursu un jebkāda cita veida atbalsts, kas nepieciešams minētajām iestādēm un struktūrām; atgādina, ka dalībvalstis, kas saņem dotācijas no ES budžeta, būtu jā mudina pievienoties *EPPO*;
18. atzinīgi vērtē to, ka pārskatītā *OLAF* regula veicina to, ka dalībvalstis labāk īsteno *OLAF* ieteikumus un uzlabo *OLAF* ziņojumu pieņemamību valstu tiesu un administratīvajās procedūrās; atgādina, ka pārskatītā *OLAF* regula nostiprina veidu, kā *OLAF* var pats veikt savas izmeklēšanas, īpaši pastiprinot noteikumus par krāpšanas apkarošanas koordinācijas dienestiem dalībvalstīs un par *OLAF* un valstu kompetento iestāžu sadarbību pirms izmeklēšanas, tās laikā un pēc tās;
19. uzsver, ka situācija attiecībā uz tiesiskuma principu ievērošanu dažās dalībvalstīs ir ārkārtīgi satraucoša un nopietni apdraud Savienības budžeta pareizu finanšu pārvaldību, tādēļ tai ir steidzami jāpievērš uzmanība; atkārtoti norāda, ka vispārējais nosacītības režīms kā noteikts Regulā (ES, *Euratom*) 2020/2092 ir spēkā kopš 2021. gada 1. janvāra un nav atkarīga no pamatnostādņu pieņemšanas vai tiesas veiktas interpretācijas; atkārtoti aicina Komisiju līdz 2021. gada 1. jūnijam izpildīt savas saistības saskaņā ar šo regulu un pienācīgi informēt Parlamentu, pretējā gadījumā Parlamentam būs jāuzskata, ka Komisija nav rīkojusies un pēc tam tas rīkosies saskaņā ar LESD 265. pantu;
20. pauž nožēlu par to, ka Komisija vēl nav izmantojusi šo instrumentu, neraugoties uz daudziem ziņojumā konstatētajiem tiesiskuma pārkāpumiem, kas ietekmē budžeta pareizu finanšu pārvaldību; atkārtoti aicina Komisiju nekavējoties rīkoties saskaņā ar iepriekš minēto regulu un bez turpmākas kavēšanās pilnībā izmantot tās rīcībā esošos izmeklēšanas instrumentus, lai novērstu tiesiskuma nepilnības dalībvalstīs, kas varētu pietiekami tiešā veidā ietekmēt vai nopietni apdraudēt Savienības budžeta pareizu finanšu pārvaldību; uzstāj uz Parlamenta lomu un kompetenci, jo īpaši tiesībām saņemt pienācīgu informāciju no Komisijas tiesiskuma instrumentu procedūrās; atgādina, ka ir ļoti svarīgi, lai, pieņemot pasākumus tiesiskuma principu pārkāpumu gadījumā, tiktu pienācīgi aizsargātas galasaņēmēju un labuma guvēju likumīgās intereses;
21. aicina izveidot Eiropas Parlamenta darba grupu, kuras sastāvā būtu atbildīgo vadošo komiteju locekļi, lai rūpīgi pārbaudītu norises saistībā ar Regulu (ES, *Euratom*) 2020/2092;
22. aicina Parlamentu izveidot sistēmisku un strukturālu mehānismu, lai tas paziņotu Komisijai savus konstatējumus par trūkumiem un pārkāpumiem tiesiskuma jomā

dalībvalstīs; ierosina, lai Parlaments pēc iespējas drīz piedāvātu šādu mehānismu Komisijai.

**INFORMĀCIJA PAR PIENEMŠANU
ATZINUMU SNIEDZOŠAJĀ KOMITEJĀ**

Pieņemšanas datums	26.5.2021
Galīgais balsojums	+: 24 -: 5 0: 1
Komitejas locekļi, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Matteo Adinolfi, Olivier Chastel, Caterina Chinnici, Lefteris Christoforou, Corina Crețu, Ryszard Czarnecki, José Manuel Fernandes, Luke Ming Flanagan, Daniel Freund, Isabel García Muñoz, Monika Hohlmeier, Pierre Karleskind, Joachim Kuhs, Claudiu Manda, Younous Omarjee, Tsvetelina Penkova, Markus Pieper, Sabrina Pignedoli, Michèle Rivasi, Petri Sarvamaa, Vincenzo Sofo, Michal Wiezik, Angelika Winzig, Lara Wolters, Tomáš Zdechovský
Aizstājēji, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Joachim Stanisław Brudziński, Katalin Cseh, Mikuláš Peksa, Ramona Strugariu, Lucia Vuolo

**ATZINUMU SNIEDZOŠĀS KOMITEJAS
GALĪGAIS BALSOJUMS PĒC SARAKSTA**

24	+
NI	Sabrina Pignedoli
PPE	Lefteris Christoforou, José Manuel Fernandes, Monika Hohlmeier, Markus Pieper, Petri Sarvamaa, Michal Wiezik, Angelika Winzig, Tomáš Zdechovský
Renew	Olivier Chastel, Katalin Cseh, Pierre Karleskind, Ramona Strugariu
S&D	Caterina Chinnici, Corina Crețu, Isabel García Muñoz, Claudiu Manda, Tsvetelina Penkova, Lara Wolters
The Left	Luke Ming Flanagan, Younous Omarjee
Verts/ALE	Daniel Freund, Mikuláš Peksa, Michèle Rivasi

5	-
ECR	Joachim Stanisław Brudziński, Ryszard Czarnecki, Vincenzo Sofo
ID	Matteo Adinolfi, Lucia Vuolo

1	0
ID	Joachim Kuhs

Izmantoto apzīmējumu skaidrojums:

+ : par

- : pret

0 : atturas

JURIDISKĀS KOMITEJAS ATZINUMS

Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komitejai

par Komisijas 2020. gada ziņojumu par tiesiskumu
(2021/2025(INI))

Atzinumu sagatavoja (*): *Ilhan Kyuchyuk*

(*): Iesaistītā komiteja — Reglamenta 57. pants

IEROSINĀJUMI

Juridiskā komiteja aicina par jautājumu atbildīgo Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteju rezolūcijas priekšlikumā iekļaut šādus ierosinājumus:

1. tā kā Eiropas Savienība ir dibināta, pamatojoties uz vērtībām, kas respektē cilvēka cieņu, brīvību, demokrātiju, vienlīdzību, tiesiskumu un cilvēktiesības, tostarp minoritāšu tiesības, kā noteikts Līguma par Eiropas Savienību (LES) 2. pantā, un tā kā šīs vērtības, kas ir kopīgas visām dalībvalstīm, veido pamatu ES iedzīvotāju tiesībām; atgādina, ka tiesiskuma pamatprincipi ir likumība, varas dalīšana, vienlīdzība likuma priekšā, juridiskā noteiktība, izpildvaras patvaļīgas īstenošanas aizliegums, neatkarīgu un objektīvu tiesu pastāvēšana, lai nodrošinātu efektīvu tiesisko aizsardzību, un tiesas kontrole; uzsver, ka šo principu ievērošana un īstenošana ir būtiska visās dalībvalstīs, jo to rezultātā tiek stiprināta iedzīvotāju uzticēšanās valsts iestādēm;
2. turklāt uzsver, ka tiesiskuma ievērošana ir svarīga iekšējā tirgus darbībai, jo tā stiprina uzticēšanos tiesu sistēmai un ir saistīta ar Savienības finanšu interešu aizsardzību;
3. atzinīgi vērtē Komisijas 2020. gada ziņojumu par tiesiskumu („ziņojums”) un to, cik liela nozīme tajā piešķirta tiesu sistēmai;
4. saskaņā ar ziņojumu uzsver, ka efektīvas tiesu sistēmas, kas ir neatkarīgas un efektīvas gan formāli, gan pēc būtības, ir būtiskas tiesiskuma uzturēšanai, jo īpaši, lai nodrošinātu efektīvu tiesisko aizsardzību un taisnīgu tiesu pilsoņiem un uzņēmumiem visās tiesību jomās; jo īpaši uzsver, ka tiesu iestādēm ir jāspēj pildīt savas funkcijas pilnīgi neatkarīgi, neiejaucoties nevienai citai iestādei vai struktūrai, tostarp neiejaucoties politiski, saskaņā ar varas dalīšanas principu; turklāt uzsver – lai nodrošinātu tiesnešu neatkarību un objektivitāti, ir jāizstrādā nepārprotami noteikumi par tiesu struktūru sastāvu, iecelšanas procedūru, dienesta ilgumu un noraidīšanas un atlaišanas iemesliem pirms jebkādu lēmumu pieņemšanas par šiem jautājumiem;
5. norāda, ka dažās dalībvalstīs tiesu sistēmas neatkarība joprojām rada nopietnas bažas;

ņem vērā to, ka Ungārija un Polija 2021. gada martā iesniedza prasību atcelt Regulu (ES, Euratom) 2020/2092 par vispārēju nosacītības režīmu Savienības budžeta aizsardzībai³³, kuras mērķis ir novērst tiesiskuma pārkāpumus, kas ietekmē Savienības finanšu intereses; šajā sakarībā uzsver, ka Regula (ES, Euratom) 2020/2092 ir stājusies spēkā, ir tieši piemērojama kopš 2021. gada 1. janvāra un uzliek saistības kopumā attiecībā uz visām saistību un maksājumu apropriācijām visās dalībvalstīs, jo īpaši attiecībā uz Eiropas Savienības Atveseļošanas instrumenta līdzekļu izmaksu, un ka tās piemērošana no ES iestāžu puses nav atkarīga no pamatnostādņu pieņemšanas vai interpretācijas tiesā;

6. uzskata, ka periodiskai tiesiskuma pārskatīšanai ir liela nozīme, un atzinīgi vērtē Komisijas centienus veicināt strukturālas reformas, tostarp atbalstu un norādījumus dalībvalstīm par piekļuvi struktūrfondiem, jomās, uz kurām attiecas ziņojums; tomēr uzskata – lai gan ziņojums ir būtisks uzraudzības instruments, ir nepieciešami skaidri ieteikumi par konstatētajām problēmām un nepieciešamajiem turpmākajiem pasākumiem; mudina Komisiju vajadzības gadījumā nelokāmi izmantot pienākumu neizpildes procedūras, lai novērstu regresu tiesiskuma jomā valstu tiesu sistēmās, un mudina Padomi atsākt visas nepabeigtās procedūras saskaņā ar LES 7. panta 1. punktu, tostarp uzklauššanas, lai risinātu jaunas norises, un par to informēt Parlamentu;
7. aicina Komisiju arī atbalstīt un stiprināt dalībvalstu sadarbību tiesiskuma jomā un iedvesmoties no Eiropas Padomes Venēcijas komisijas ieteikumiem attiecībā uz tiesiskuma situācijas uzlabošanu Savienībā;
8. ar gandarījumu konstatē, ka ziņojumā ir atsevišķas nodaļas par konkrētām valstīm, kurās mēģināts uzlabot kopēju metodiku attiecībā uz visām dalībvalstīm; tomēr aicina Komisiju sniegt jēgpilnu, vienkāršu un skaidru salīdzinājumu starp dažādām valstu tiesu sistēmām, lai uzsvērtu, kur varētu piemērot labāko praksi attiecībā uz salīdzināmām sistēmām un kā varētu novērst līdzīgus trūkumus objektīvi, kas varētu palīdzēt dalībvalstīm, lai turpinātu nodrošināt tiesu sistēmu efektivitāti; iesaka Komisijai ierosināt potenciāli piemērojamus instrumentus papildus katram konkrētai valstij adresētajam ieteikumam un uzsver, ka uzklauššanām jābūt objektīvām, uz faktiem balstītām un pārredzamām un ka dalībvalstīm ir jāsadarbojas godprātīgi un saskaņā ar lojālas sadarbības principu, kā noteikts LES 4. pantā;
9. norāda, ka ziņojumā ir pienācīgi aplūkota nepieciešamā tiesvedības digitalizācija un tiesnešu apmācība; atgādina, ka starp dalībvalstīm joprojām pastāv būtiskas atšķirības attiecībā uz to, kādā līmenī notiek apmācība juridisko profesiju pārstāvjiem, un, ņemot vērā šādas apmācības nozīmi Savienības tiesību aktu pareizā īstenošanā un piemērošanā, aicina Komisiju analizēt un novērtēt dažādās valstu stratēģijas šajā jomā; atgādina, ka uz lēmumiem, kas pieņemti, pamatojoties uz mākslīgo intelektu, robotiku un saistītajām tehnoloģijām, arī turpmāk ir jāattiecinā jēgpilna cilvēka veikta pārskatīšana, spriedumi, ievaušanās un kontrole, jo šie lēmumi cita starpā varētu kaitēt vienlīdzīgai attieksmei pret iedzīvotājiem vai tiesībām uz tiesu pieejamību; atgādina, ka Eiropas Savienības Pamattiesību hartu („Harta”) tiesu iestādes piemēro tikai tad, kad tās īsteno Eiropas tiesību aktus, taču, lai veicinātu kopīgu tiesiskuma kultūru, ir svarīgi, lai Hartā nostiprinātās tiesības vienmēr tiktu ņemtas vērā civilprocesā un administratīvajā

---

³³ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) 2020/2092 (2020. gada 16. decembris) par vispārēju nosacītības režīmu Savienības budžeta aizsardzībai (OV L 433I, 22.12.2020., 1. lpp.).

procesā; tādēļ aicina Komisiju apsvērt arī uz Hartu vērstus apmācības moduļus tiesnešiem un praktizējošiem juristiem; pauž nožēlu, ka ziņojumā nekas nav minēts par advokātu apmācību; pauž nožēlu, ka ziņojumā nav aplūkotas Hartas 47. pantā noteiktās tiesības, piemēram, tiesības tikt aizstāvētam un pārstāvētam un tiesības uz juridisko palīdzību; aicina Komisiju nākamā ziņojuma piemērošanas jomu attiecināt arī uz šiem jautājumiem;

10. aicina Komisiju izvērtēt ziņojuma darbības jomas paplašināšanu, ietverot visus tiesiskuma pīlārus, tostarp vienlīdzību likuma priekšā, uzraugot pamattiesību un, konkrētāk, minoritāšu tiesību aizsardzību, dzimumu un kultūras atšķirības, tiesu iestāžu pieejamību un instrumentus, ko izmanto cīņā pret diskrimināciju un naida runu; turklāt aicina Komisiju izvērtēt ziņojuma darbības jomas paplašināšanu, iekļaujot tiesu iestāžu digitalizāciju un nopietnus tiesiskuma principu pārkāpumus, kas pietiekami tiešā veidā ietekmē vai nopietni apdraud Savienības budžeta pareizu finanšu pārvaldību;
11. atgādina, ka tiesiskums ir piemērojams vienmēr, tostarp krīzes laikā, un ka pasākumiem, kas veikti saistībā ar cīņu pret Covid-19 pandēmiju, ir jānodrošina tiesiskuma ievērošana; uzsver, ka pasākumi, kas vairākās dalībvalstīs veikti pēc Covid-19 pandēmijas, ir devuši papildu stimulu IKT rīku izmantošanai, kuru mērķis ir atvieglot tiesu saziņu ar juristiem un citām pusēm, tādējādi palielinot pārredzamību un ļaujot tiešsaistē piekļūt tiesu nolēmumiem; norāda, ka demokrātija, tiesu pieejamība un funkcionējošas iestādes ir labklājības sabiedrības stūrakmeņi, jo īpaši ārkārtas apstākļos, un ka tiesu sistēmām un tiesu iestādēm jāspēj izturēt darbības un pasākumus, kuru mērķis ir vājināt un apdraudēt tiesiskumu; aicina Komisiju novērtēt tiesu digitalizācijas ietekmi uz visneaizsargātākajiem iedzīvotājiem, t. i., tiem, kuriem nav nepieciešamo līdzekļu vai prasmju, lai piekļūtu digitālajai tiesu sistēmai; turklāt mudina Komisiju turpināt pārskatīt, vai ārkārtas pasākumi, kas saistīti ar Covid-19, ir pakļauti tiesu iestāžu uzraudzībai, lai nodrošinātu, ka tie ir pamatoti, ierobežoti laikā, nepieciešami un samērīgi, kā arī ir sociāli taisnīgi un ka tiesu slēgšana nesamērīgi neietekmē tiesiskās aizsardzības līdzekļu pieejamību.

**INFORMĀCIJA PAR PIENĒMŠANU
ATZINUMU SNIEDZOŠAJĀ KOMITEJĀ**

Pieņemšanas datums	27.5.2021
Galīgais balsojums	+: 19 -: 3 0: 3
Komitejas locekļi, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Pascal Arimont, Manon Aubry, Gunnar Beck, Geoffroy Didier, Pascal Durand, Angel Dzhambazki, Ibán García Del Blanco, Jean-Paul Garraud, Esteban González Pons, Mislav Kolakušić, Gilles Lebreton, Karen Melchior, Jiří Pospíšil, Franco Roberti, Marcos Ros Sempere, Stéphane Séjourné, Raffaele Stancanelli, Adrián Vázquez Lázara, Marion Walsmann, Tiemo Wölken, Lara Wolters, Javier Zarzalejos
Aizstājēji, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Patrick Breyer, Evelyne Gebhardt, Andrzej Halicki, Heidi Hautala, Ilhan Kyuchyuk, Angelika Niebler, Emil Radev, Luisa Regimenti, Yana Toom, Kosma Złotowski

**ATZINUMU SNIEDZOŠĀS KOMITEJAS
GALĪGAIS BALSOJUMS PĒC SARAKSTA**

19	+
PPE	Pascal Arimont, Geoffroy Didier, Esteban González Pons, Jiří Pospíšil, Emil Radev, Marion Walsmann, Javier Zarzalejos
Renew	Pascal Durand, Ilhan Kyuchyuk, Stéphane Séjourné, Adrián Vázquez Lázara
S&D	Ibán García Del Blanco, Franco Roberti, Marcos Ros Sempere, Tiemo Wölken, Lara Wolters
The Left	Manon Aubry
Verts/ALE	Patrick Breyer, Heidi Hautala

3	-
ID	Gunnar Beck, Jean-Paul Garraud, Gilles Lebreton

3	0
ECR	Angel Dzhambazki, Raffaele Stancanelli
NI	Mislav Kolakušić

Izmantoto apzīmējumu skaidrojums:

+ : par

- : pret

0 : atturas

25.5.2021

KONSTITUCIONĀLO JAUTĀJUMU KOMITEJAS ATZINUMS

Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komitejai

par Komisijas 2020. gada ziņojumu par tiesiskumu
(2021/2025(INI))

Atzinuma sagatavotājs: *Giuliano Pisapia*

IEROSINĀJUMI

Konstitucionālo jautājumu komiteja aicina par jautājumu atbildīgo Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteju rezolūcijas priekšlikumā, ko tā pieņems, iekļaut šādus ierosinājumus:

1. atzinīgi vērtē Komisijas pašu pirmo ziņojumu par tiesiskumu kā pozitīvu papildinājumu ES instrumentu kopumam, ar kuru tiesiskuma problēmas novēro, nepieļauj un novērš dalībvalstīs; uzskata – lai gan ir vajadzīgi turpmāki uzlabojumi, šī ikgadējā ziņošanas sistēma stiprina Komisijas darbu un ļauj dalībvalstīm apmainīties ar paraugpraksi; uzsver, ka ir jāstiprina un jāracionalizē esošie instrumenti un jāizstrādā efektīvs vispārējs mehānisms, lai nodrošinātu, ka Līgumos iekļautie principi un vērtības, kas ir pamatā tam, lai uzticētos savstarpēji un uzticētos ES, tiek ievēroti visā Savienībā;

Procedūras saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 7. pantu

2. atgādina, ka Komisijas ziņojums par tiesiskumu bija apņemšanās, ko priekšsēdētāja *Von Der Leyen* puda savās politiskajās pamatnostādņēs 2019.–2024. gada Komisijai, un tika arī ierosināts risināt lietas, kurās Līguma par Eiropas Savienību (LES) 7. pantā paredzētās procedūras cīņā pret nopietniem tiesiskuma un pamattiesību pārkāpumiem dalībvalstīs nav devušas rezultātus; pauž nožēlu par to, ka Padome nav sākusī šādu procedūru, kā to pieprasīja Komisija 2017. gadā un Parlaments 2018. gadā;
3. ar bažām norāda, ka tas, ka Padome nepiemēro LES 7. pantu, – daļēji tāpēc, ka tajā soda mehānisma iedarbināšanai ir nepieciešama vienprātība, – joprojām ļauj turpināt novirzīties no LES 2. pantā paredzētajām vērtībām un vājina vienu no Savienības svarīgākajiem tiesiskuma instrumentiem; pauž nožēlu par to, ka kopš 2019. gada decembra nav plānotas uzklauššanas saskaņā ar LES 7. pantu; tādēļ mudina Padomi pēc iespējas drīzāk atsākt šīs uzklauššanas un noteikt, vai pastāv nepārprotams risks, ka attiecīgās dalībvalstis varētu nopietni pārkāpt LES 2. pantā noteiktās ES vērtības; uzsver, ka ir vajadzīgs tikai kvalificēts balsu vairākums, lai noteiktu, vai pastāv nepārprotams risks, ka kāda dalībvalsts varētu nopietni pārkāpt šīs vērtības, un mudina Padomes prezidentvalsti veikt attiecīgus pasākumus, lai turpinātu LES 7. panta 1. punktā paredzētās procedūras;

4. atkārtoti apstiprina Parlamenta lomu Savienības vērtību ievērošanas uzraudzībā saskaņā ar LES 7. pantu; atkārtoti prasa, lai Parlaments varētu iesniegt Padomei pamatotu priekšlikumu, piedalīties uzklaušanās, jo īpaši tad, kad Parlaments ir uzsācis procedūru, un nekavējoties un pilnībā informēt Parlamentu visos procedūras posmos;
5. uzskata, ka steidzami jāveic LES 7. panta efektivitātes izvērtēšana, un aicina Komisiju turpmākajos ziņojumos par tiesiskumu iekļaut šā panta īstenošanas novērtējumu;

ES mehānisms demokrātijai, tiesiskumam un pamattiesībām

6. uzsver, ka norādītie ziņojumi ir pirmais solis, ar kuru reaģē uz Parlamenta 2016. gada 25. oktobra rezolūciju par ES demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību mehānisma izveidi³⁴; tomēr uzskata, ka ziņojumā nav ņemtas vērā visas Savienības vērtības, piemēram, demokrācija, un visas pamattiesības un tas būtu jāpaplašina un jāpilnveido; atkārtoti norāda, ka ir vajadzīga vienota demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību uzraudzības sistēma, kā to ierosinājis Parlaments³⁵, un atkārtoti aicina Padomi un Komisiju iesaistīties diskusijās par šāda mehānisma izveidi, izmantojot iestāžu nolīgumu;

Ziņojuma metodoloģija, darbības joma un mērķi

Ziņojuma darbības joma

7. atzinīgi vērtē ziņojuma metodiku, kurā galvenā uzmanība pievērsta dažām būtiskām tēmām: tiesu sistēmas neatkarība, korupcijas apkarošanas regulējums, plašsaziņas līdzekļu plurālisms un līdzsvara un atsvara sistēma; uzsver, ka tiesu iestāžu neatkarība ir pamats, uz kura tiek veidota savstarpēja uzticēšanās un tiesu iestāžu sadarbība, un tai ir būtiska nozīme ES vērtību un tiesiskās kārtības aizsardzībā, jo īpaši tāpēc, ka valstu tiesneši ir ES tiesību tiesneši un tiem ir pienākumi attiecībā uz to interpretāciju un piemērošanu, ar bažām konstatē un kategoriski nosoda aizvien lielāko skaitu draudu žurnālistiem Eiropas Savienībā un to, ka vairāku dalībvalstu nostāja starptautiskajā preses brīvības reitingā ir samazinājusies, uzsverot plašsaziņas līdzekļu plurālisma riskus;
8. aicina Komisiju paplašināt ziņojuma darbības jomu un nākamajos izdevumos iekļaut novērtējumu par to, kā dalībvalstīs tiek garantētas tiesības uz taisnīgu tiesu, īpašu uzmanību pievēršot tiesībām uz aizstāvību, noziegumu rezultātā cietušo aizsardzībai, cīņai pret nesodāmību un vienlīdzīgai attieksmei pret pusēm, kas pārstāv kriminālvajāšanu un aizstāvību, kā arī cīņai pret tiesas procesu ieilgšanu; aicina Komisiju nākamajos gada ziņojumos iekļaut arī novērtējumu par apstākļiem cietumos, neizskatīto lietu skaitu tiesā un tiesas procesu vidējo ilgumu dalībvalstīs; uzsver, kā Eiropas Padomes Ministru komiteja jau ir norādījusi, ka civillietu, krimināllietu un administratīvo lietu izskatīšanas lēnā gaita rada nopietnus draudus, jo īpaši attiecībā uz tiesiskuma ievērošanu;
9. atzinīgi vērtē to, ka ziņojumā ir izvērtēts tiesiskuma stāvoklis katrā dalībvalstī; aicina Komisiju turpmākajos ziņojuma izdevumos skaidri nošķirt atsevišķus trūkumus un

---

³⁴ Pieņemtie teksti, P8_TA(2016)0409.

³⁵ Eiropas Parlamenta 2020. gada 7. oktobra rezolūcija par ES demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību mehānisma izveidi (pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0251).

sistēmiskus LES 2. pantā paredzēto vērtību pārkāpumus, lai novērstu arī risku, ka ziņojums varētu tikt ļaunprātīgi izmantots kā instruments autokrātisku procesu relativizēšanai dažās dalībvalstīs;

Ziņojuma mērķi

10. tomēr uzsver, ka ziņojums būtu jāuzskata par sagatavošanās instrumentu konkrētai rīcībai tiesiskuma trūkumu novēršanai dalībvalstīs; tādēļ uzskata, ka ziņojumā būtu jāiekļauj ne tikai uzraudzība, bet arī konkrētām valstīm adresēti ieteikumi attiecībā uz preventīviem un korektīviem pasākumiem, kas jāpieņem attiecīgajām dalībvalstīm, skaidri izklāstot izpildes pasākumus un konkrētus priekšlikumus pārkāpumu novēršanai neatbilstības gadījumā; prasa Komisijai ziņojumā arī skaidri noteikt nepilnības tiesiskuma jomā, kas ietekmē Savienības budžeta pareizu finanšu pārvaldību un kas jāizmanto par pamatu tiesiskuma nosacījumu mehānisma iedarbināšanai;

Ziņojuma metodoloģija

11. norāda, ka gada ziņojumu par tiesiskumu mērķis ir nodrošināt augstus tiesiskuma standartus, pamatojoties uz objektīvu pieeju, neieinteresētību un savstarpēju cieņu; tādēļ aicina Komisiju ieguldīt līdzekļus datu vākšanas un analīzes instrumentos, lai nodrošinātu attiecīgo informācijas avotu daudzveidību un garantētu metodikas pārredzamību nolūkā turpmākajos ziņojumos vēl labāk pamatot konstatējumus; aicina Komisiju, piemēram, iekļaut datus par to, kā dalībvalstis ievēro Tiesas nolēmumus, ziņojot par nopietniem pārkāpumiem;
12. Pauž nožēlu par to, ka nodaļu projekti par konkrētām valstīm tika darīti zināmi vienīgi attiecīgo dalībvalstu valdībām, tikai pēc galīgā ziņojuma publicēšanas dodot valstu parlamentu deputātiem iespēju sniegt ieguldījumu; uzsver, ka ir svarīgi apspriesties ar visaptverošu visu demokrātisko partiju loku, lai novērtētu situāciju katrā valstī, jo valdības, protams, ir ieinteresētas, lai situācijas novērtējums būtu mazāk kritisks; aicina Komisiju iesniegt valstu parlamentiem ziņojuma nodaļas projektu par konkrētu valsti tajā pašā laikā, kad tos iesniedz valdībām;
13. atzinīgi vērtē to, ka izstrādes procesā notika apspriešanās ar pilsonisko sabiedrību, kas var sniegt vērtīgu ieguldījumu un kritiskāku viedokli nekā attiecīgā valdība; tomēr norāda, ka apspriešanos var uzlabot, cita starpā nodrošinot pietiekami ilgus termiņus, lai sniegtu ieguldījumu un pārskatītu vienotu anketu formātu nolūkā sniegt ieguldījumu; mudina Komisiju attiecībā uz nākamajiem ziņojuma izdevumiem lūgt pilsoniskās sabiedrības papildu padomus par to, kā optimizēt apspriešanās procesu un turpmākos pasākumus saistībā ar tās ieguldījumu;

Uzlabojumi attiecībā uz ES tiesiskuma instrumentiem

14. aicina Komisiju izmantot visus tās rīcībā esošos instrumentus, ar kuriem apkaro ES vērtību pārkāpumus, piemēram, pārkāpuma procedūras, tostarp paātrinātas procedūras, pasākumus, ar kuriem nodrošina Tiesas spriedumu ievērošanu un pieteikumus par pagaidu noregulējumu Tiesā; atzinīgi vērtē to, ka 2021. gada 1. janvārī stājās spēkā jaunais tiesiskuma nosacījumu mehānisms, un atgādina, ka tas uzliek saistības kopumā attiecībā uz visām saistību apropriācijām un maksājumu apropriācijām visās dalībvalstīs un ES iestādēs, tostarp Eiropas Atveseļošanas instrumentam; pauž nožēlu par to, ka Komisija vēl nav izmantojusi šo instrumentu, neraugoties uz daudziem ziņojumā

konstatētajiem tiesiskuma pārkāpumiem, kas ietekmē budžeta pareizu finanšu pārvaldību; aicina Komisiju nekavējoties pilnībā un ļoti aktīvi īstenot to attiecībā uz visiem ES fondiem un programmām;

15. aicina Komisiju izvērtēt tiesiskuma kritēriju efektivitāti visās ES politikas jomās un vēl vairāk stiprināt tiesiskuma instrumentus; uzsver, ka gan Eiropas demokrātijas rīcības plāns, gan stratēģija Pamattiesību hartas piemērošanas stiprināšanai papildina Komisijas ziņojumu par tiesiskumu un palīdz aizsargāt un veicināt ES vērtības; šajā sakarībā aicina veikt novērtējumu nolūkā noteikt, vai Pamattiesību hartā ietvertās diskriminācijas aizlieguma klauzulas darbības joma ir pietiekami plaša, lai tiesiskuma īstenošana dalībvalstīs un Savienībā kopumā atbilstu Eiropas Cilvēktiesību konvencijas 14. pantam, un kādus turpmākus pasākumus ES iestādes var veikt, lai nodrošinātu tās adekvātu piemērošanu;
16. atgādina, ka Savienības pievienošanās Eiropas Cilvēktiesību konvencijai ir juridisks pienākums, kas paredzēts LES 6. panta 2. punktā; atkārtoti uzsver nepieciešamību ātri pabeigt pievienošanās procesu, lai nodrošinātu konsekventu cilvēktiesību aizsardzības sistēmu visā Eiropā un vēl vairāk stiprinātu pamattiesības un pamatbrīvības Savienībā; aicina Komisiju un Padomi nodrošināt, ka šis pienākums tiek ievērots pēc iespējas drīz, nodrošinot pilnīgu pārredzamību, lai palielinātu personu aizsardzību un ES iestāžu pārskatatbildību par to darbību vai bezdarbību attiecībā uz pamattiesību ievērošanu;

Covid-19 pandēmijas ietekme

17. uzsver, ka Covid-19 pandēmijai, kas valstu iestādēm lika veikt neparedzētus pasākumus, ir bijusi nelabvēlīga ietekme uz pamattiesībām, kā arī uz konstitucionālo kontroli un līdzsvaru; uzstāj, ka visiem pasākumiem, ar kuriem ierobežo ES pilsoņu tiesības un brīvības, vajadzētu aprobežoties tikai ar pašu nepieciešamāko un būt pārredzamiem, samērīgiem un ar pagaidu raksturu; aicina Komisiju 2021. gada ziņojumā arī turpmāk analizēt pasākumus, kas tiek veikti, reaģējot uz Covid-19 pandēmiju;
18. atzinīgi vērtē pārdomas par tiesu sistēmas noturību un uzsver, ka efektīva tiesu sistēma ir būtiska tiesiskuma saglabāšanai; atgādina, ka pandēmijas kontekstā, daļēji slēdzot valstu tiesas, tika negatīvi ietekmēta gan tiesu iestāžu pieejamība, gan valstu tiesu efektivitāte; aicina Komisiju ziņojumā iekļaut ieteikumu dalībvalstīm samazināt pandēmijas negatīvo ietekmi uz valstu tiesu darbību un nodrošināt atbilstību vienam no tiesiskuma pamatelementiem, proti, tiesu sistēmas efektivitāti;

Konference par Eiropas nākotni

19. pauž nožēlu, ka strukturālā ziņā Savienībai joprojām trūkst instrumentu, lai risinātu demokrātijas, pamattiesību un tiesiskuma pārkāpumus un regresa problēmu dalībvalstīs; uzskata, ka Komisijai galu galā būtu jānodrošina ietekmīgs un pilnīgs instrumentu kopums, lai novērstu ES vērtību pārkāpumus, un ka konference par Eiropas nākotni būtu laba iespēja risināt šos jautājumus un rast alternatīvas;
20. tādēļ atzinīgi vērtē to, ka Kopīgajā deklarācijā par konferenci par Eiropas nākotni ir skaidri norādīts, ka „Eiropas tiesības un vērtības, tostarp tiesiskums”, būs viens no

gaidāmās konferences diskusiju tematiem³⁶; aicina konferences dalībniekus iesaistīties nopietnā diskusijā un pārdomās par to, cik efektīvi ir spēkā esošie ES instrumenti LES 2. pantā noteikto principu pārkāpumu uzraudzībai, novēršanai un apkarošanai, un iesniegt konkrētus priekšlikumus, lai stiprinātu ES instrumentus; šajā sakarībā iesaka konferencē apspriest arī nepieciešamību atvieglot procedūru īstenošanai LES 7. panta piemērošanai un jo īpaši pievērsties balsošanas prasībām sankciju piemērošanai.

---

³⁶ Kopīga deklarācija par konferenci par Eiropas nākotni, kas pieņemta 2021. gada 10. martā ar nosaukumu „Sadarbība ar pilsoņiem demokrātijai – noturīgākas Eiropas veidošana”.

INFORMĀCIJA PAR PIENĒMŠANU ATZINUMU SNIEDZOŠAJĀ KOMITEJĀ

Pieņemšanas datums	25.5.2021
Galīgais balsojums	+: 21 -: 5 0: 0
Komitejas locekļi, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Gerolf Annemans, Gabriele Bischoff, Damian Boeselager, Fabio Massimo Castaldo, Włodzimierz Cimoszewicz, Gwendoline Delbos-Corfield, Pascal Durand, Daniel Freund, Charles Goerens, Sandro Gozi, Laura Huhtasaari, Giuliano Pisapia, Paulo Rangel, Antonio Maria Rinaldi, Domènec Ruiz Devesa, Jacek Saryusz-Wolski, Helmut Scholz, Pedro Silva Pereira, Sven Simon, Antonio Tajani, Mihai Tudose, Loránt Vincze, Rainer Wieland
Aizstājēji, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Jorge Buxadé Villalba, Othmar Karas, Maite Pagazaurtundúa

**ATZINUMU SNIEDZOŠĀS KOMITEJAS
GALĪGAIS BALSOJUMS PĒC SARAKSTA**

21	+
NI	Fabio Massimo Castaldo
PPE	Othmar Karas, Paulo Rangel, Sven Simon, Antonio Tajani, Loránt Vincze, Rainer Wieland
Renew	Pascal Durand, Charles Goerens, Sandro Gozi, Maite Pagazaurtundúa
S&D	Gabriele Bischoff, Włodzimierz Cimoszewicz, Giuliano Pisapia, Domènec Ruiz Devesa, Pedro Silva Pereira, Mihai Tudose
The Left	Helmut Scholz
Verts/ALE	Damian Boeselager, Gwendoline Delbos Corfield, Daniel Freund

5	-
ECR	Jorge Buxadé Villalba, Jacek Saryusz-Wolski
ID	Gerolf Annemans, Laura Huhtasaari, Antonio Maria Rinaldi

0	0

Izmantoto apzīmējumu skaidrojums:

+ : par

- : pret

0 : atturas

27.5.2021

LŪGUMRAKSTU KOMITEJAS ATZINUMS

Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komitejai

par Komisijas 2020. gada ziņojumu par tiesiskumu – (COM(2020)0580)

(2021/2025(INI))

Atzinuma sagatavotājs: *Margrete Auken*

IEROSINĀJUMI

Lūgumrakstu komiteja aicina par jautājumu atbildīgo Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteju rezolūcijas priekšlikumā, ko tā pieņems, iekļaut šādus ierosinājumus:

1. uzsver Lūgumrakstu komitejas (PETI) atbildību par iespējamo tiesiskuma pārkāpumu apzināšanu un trauksmes celšanu par to, ņemot vērā lielo skaitu lūgumrakstu, kas saņemti no iedzīvotājiem, kuri ir nobažījušies par tiesiskuma pārkāpumiem viņu attiecīgajās valstīs, un ņemot vērā šādu pārkāpumu ietekmi uz viņu dzīvi; uzsver, ka nepietiekama tiesiskuma principu īstenošana apdraud pareizu un savlaicīgu ES mērķu sasniegšanu dažādās politikas jomās; pauž pārliecību, ka pamattiesības patiešām var garantēt, ja prevalē tiesiskums, un par to, ka Savienības pilsoņu tiesību pilnīgu aizsardzību visā Savienībā var nodrošināt tikai tad, ja visas dalībvalstis ievēro visus tiesiskuma pamatprincipus; uzskata, ka trūkumi vienā dalībvalstī ietekmē citas dalībvalstis un Savienību kopumā, un šajā sakarībā uzsver ES iestāžu atbildību par tiesiskuma piemērošanu dalībvalstīs;
2. aicina Komisiju turpmākajos ziņojumos sniegt novērtējumu par konstatēto trūkumu un pārkāpumu ietekmi uz turpmāko ES līdzekļu piešķiršanu saskaņā ar nosacījumu mehānismu; uzsver tiesiskuma nodrošināšanas instrumentu izšķirošo nozīmi Līguma par Eiropas Savienību (LES) 2. pantā noteikto vērtību efektīvā īstenošanā; tādēļ aicina Komisiju nodrošināt ziņojuma konstatējumu efektīvu īstenošanu konkrētā politikā rīcībā; aicina Komisiju, izstrādājot turpmākos ziņojumus, nodrošināt NVO ieguldījuma un sabiedriskās apspriešanas rezultātu lielāku pamanāmību;
3. uzsver, ka tiesiskums ietver tādus principus kā, piemēram, likumība, kas nozīmē pārredzamu, pārskatatbildīgu, demokrātisku un plurālistisku likumu ieviešanas procesu, juridiskā noteiktība, izpildvaras patvaļīguma aizliegums, efektīva tiesību aizsardzība neatkarīgās un objektīvās tiesās, efektīva tiesas kontrole, t. sk. pamattiesību ievērošana, varas dalīšana un vienlīdzība likuma priekšā;
4. norāda, ka, neraugoties uz atkārtotiem Parlamenta pieprasījumiem, Komisijas 2020. gada ziņojumā par tiesiskumu nav ietvertas tik nozīmīgās demokrātijas un

pamattiesību jomas, kuras būtu jāpārbauda īpaši rūpīgi, piešķirot vienlīdzīgu nozīmību, tostarp minoritāšu tiesības, aptverot arī citu valstu un lingvistiskās minoritātes; uzsver, ka ir jāuzlabo ES Pamattiesību hartas piemērošana, jo ES iedzīvotāju cerības pārsniedz Hartas faktisko darbības jomu; aicina Komisiju nākamajā ziņojumā nodrošināt vienlīdzīgu attieksmi pret visām Savienības pamatvērtībām, kas noteiktas LES 2. pantā; uzskata, ka Komisijai šajā ikgadējā darbā pārredzami ir jāiesaista pēc iespējas vairāk ieinteresēto personu un jāapspriežas ar tām, īpašu uzmanību pievēršot praktizējošiem juristiem un pamattiesību ekspertiem no ārējām organizācijām, lai garantētu lielāku plurālismu un pilnīgu uzticamību, kā arī jāsniedz skaidras norādes par turpmākiem pasākumiem attiecībā uz visiem konstatētajiem trūkumiem;

5. norāda, ka liels skaits lūgumrakstu ir saņemti no pilsoņiem par diskrimināciju, ar ko saskaras minoritātes, jo īpaši LGBTIK personām; visstingrākajā veidā nosoda to, ka daudzos no šiem lūgumrakstiem ir uzsvērtas arī sistēmiska diskriminācija un dažu dalībvalstu valsts iestāžu un ievēlēto amatpersonu naida runas veicināšana pret LGBTIK personām; šajā sakarībā atzinīgi vērtē Komisijas apņemšanos līdz 2021. gada beigām nākt klajā ar iniciatīvu paplašināt ES noziegumu sarakstu saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 83. panta 1. punktu, iekļaujot tajā naida noziegumus un naida runu, tostarp tādus, kas vērsti pret LGBTIK personām;
6. uzsver to, ka Savienība ir viena no vietām pasaulē ar visaugstākajiem tiesiskuma standartiem, bet tā joprojām ir strukturāli slikti sagatavota, lai vērstos pret tiesiskuma pārkāpumiem; kritizē to, ka Padome nav panākusi progresu, piemērojot sankcijas notiekošajās procedūrās saskaņā ar LES 7. pantu; aicina Komisiju uzlabot savu visaptverošo tiesiskuma metodiku, nosakot efektīvākus, pārredzamākus un skaidrākus noteikumus, lai nodrošinātu tiesiskuma objektīvu ievērošanu visās dalībvalstīs, ņemot vērā visu ES iedzīvotāju bažas; uzsver, ka jebkurā gadījumā ir pilnībā un efektīvi jāizmanto visi Savienības līmenī pieejamie instrumenti, piemēram, pienākumu neizpildes procedūras, Nosacījumu regulā paredzētās procedūras, tiesiskuma mehānismu un LES 7. pantu, lai risinātu tiesiskuma pārkāpumus; uzsver iedzīvotāju lielās cerības, kas paustas lūgumrakstos, kuros prasīts pienācīgi un ātri reaģēt Savienības līmenī, lai izbeigtu šādus pārkāpumus; uzsver, ka biežākas faktu vākšanas misijas ļautu labāk izprast šādus pārkāpumus, risināt tos un veikt turpmākus pasākumus;
7. aicina Komisiju efektīvāk un savlaicīgāk izmantot savas pilnvaras vērsties pret dalībvalsti Eiropas Savienības Tiesā, lūdzot Tiesu noteikt pagaidu pasākumus, lai novērstu tiesiskumam nodarītā nopietna un neatgriezeniska kaitējuma saasināšanos;
8. aicina saistībā ar ziņojuma par tiesiskumu īstenošanu un saskaņā ar Komisijas viedokli par šo jautājumu, izbeigt sadarbības un pārbaudes mehānismu attiecībā uz Rumāniju un Bulgāriju;
9. uzskata, ka dažās dalībvalstīs pieņemtās reformas ir nopietni apdraudējušas tiesu sistēmas neatkarību, palielinot izpildvaras un likumdevējas iestādes ietekmi uz tās darbību, tādējādi liekot Komisijai sākt pienākumu neizpildes procedūras un rīkoties saistībā ar LES 7. pantā paredzētajām procedūrām;
10. norāda, ka Parlamenta Lūgumrakstu komiteja vairāk nekā 10 gadus ir saņēmusi lūgumrakstus, kuros ļoti daudzi vecāki, kas nav Vācijas valstspiederīgie, ziņo par sistemātisku diskrimināciju un patvaļīgiem pasākumiem, kurus Vācijas Bērnu un

jauniešu aizgādņības iestāde (*Jugendamt*) pret viņiem ir vērsusi pārrobežu ģimenes strīdos, kas skar bērnus, cita starpā jautājumos par vecāku atbildību un aizgādību pār bērnu; uzskata, ka diskriminējoša prakse būtu jāuzskata par tiesiskuma pārkāpumu; aicina Komisiju aktīvi iesaistīties, lai nodrošinātu taisnīgu, konsekventu un nediskriminējošu praksi attiecībā uz vecākiem pārrobežu bērnu aizgādņības lietu izskatīšanā visā Savienībā;

11. nosoda politiskos uzbrukumus un plašsaziņas līdzekļu kampaņas, kas notikušas dažās dalībvalstīs pret tiesnešiem un prokuroriem, kuri ieņēma publisku nostāju, lai nosodītu reformas, kas apdraud tiesu iestāžu neatkarību; uzsver Eiropas Cilvēktiesību tiesa neseno lēmumā³⁷ atkārtoti apstiprināja prokuroru un tiesnešu vārda brīvību piedalīties publiskās debatēs par likumdošanas reformām, kuras ietekmē cīņu pret korupciju, tiesu iestādes, un vispārīgāk par jautājumiem, kuri attiecas uz tiesu sistēmas neatkarību;
12. uzsver, ka ir ārkārtīgi svarīgi nodrošināt neatkarīgas un objektīvas tiesu sistēmas kā galvenos pīlārus, lai pienācīgi cīnītos pret korupciju, aizsargājot Savienības finanšu intereses attiecībā uz ES līdzekļu pareizu izmantošanu, kā arī palielinot iedzīvotāju uzticēšanos tiesu iestādēm;
13. aicina Komisiju turpināt stingri un objektīvi novērtēt, vai visās dalībvalstīs tiek ievērota preses brīvība; uzsver, ka Covid-19 pandēmija ir apliecinājusi, cik svarīgi ir stiprināt neatkarīgu žurnālistiku, trauksmes cēlēju un piekļuvi plurālistiskai informācijai, jo tie ir galvenie tiesiskuma un demokrātiskās pārskatatbildības veicinātāji, kas spēj iedzīvotājiem sniegt ar faktiem apstiprinātu informāciju, tādējādi veicinot cīņu pret dezinformāciju; pauž nožēlu par to, ka vairākās dalībvalstīs žurnālisti, jo īpaši žurnālistes sievietes, arvien biežāk saskaras ar fiziskiem draudiem un vajāšanu tiešsaistē, kas bieži ir izraisījuši pašcenzūru, mazinot iedzīvotāju tiesības būt informētiem; kritizē pret žurnālistiem vērstās „SLAPP” tiesas prāvas (stratēģiskās tiesas prāvas pret sabiedrības līdzdalību), kuru mērķis ir cenzēt, iebiedēt un aplūsināt kritiķus, apgrūtinot attiecīgās personas ar tiesiskās aizsardzības izmaksām līdz brīdim, kad tās atsakās no kritikas; aicina Komisiju pastiprināt centienus, lai nodrošinātu, ka dalībvalstis ievēro savas saistības nodrošināt žurnālistiem labvēlīgu vidi, kā arī aizsargāt viņu drošību, īpaši aktīvi veicinot plašsaziņas līdzekļu brīvību un plurālismu;
14. pauž nožēlu par to, ka vairākās dalībvalstīs valdības ir klasificējušas informāciju par publisko iepirkumu Covid-19 pandēmijas laikā, kas ir palielinājis korupcijas risku iestādēs un iedzīvotāju neuzticēšanos; aicina šīs dalībvalstis atcelt šos ārkārtas tiesību aktus un nodrošināt pilnīgu pārredzamību attiecībā uz žurnālistiem un iedzīvotājiem;
15. ar bažām norāda, ka līgumos, ko Komisija parakstījusi ar Covid-19 vakcīnu ražojošiem uzņēmumiem, ir klauzulas, kas vēl nav publiskas;
16. uzsver, ka Eiropas Savienības Tiesa neseno ir apstiprinājusi, ka pilsoniskās sabiedrības organizācijām jāspēj darboties bez nepamatotas valsts iejaukšanās, atzīstot, ka tiesības uz biedrošanās brīvību ir viens no demokrātiskas un plurālistiskas sabiedrības pamatelementiem; pauž nopietnas bažas par to, ka dažas NVO, kas darbojas migrācijas, sieviešu tiesību un LGBTI+ tiesību jomā, tiek pakļautas nomelnošanas kampaņām un „SLAPP”, saskaras ar stingriem ierobežojumiem pilsoniskajā telpā, kurā tās var

---

³⁷ Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2020. gada 5. maija spriedums *Kövesi* pret Rumāniju, pieteikums Nr. 3594/19, ECLI:CE:ECHR:2020:0505JUD000359419.

darboties; aicina Komisiju paātrināt ekspertu grupas SLAPP jautājumos darbu, kā paredzēts Eiropas Demokrātijas rīcības plānā, un nodrošināt, ka jebkāds gaidāmais tiesību akta priekšlikums risina arī šādus jautājumus. atkārtoti norāda, ka pilsoniskajai sabiedrībai ir būtiska nozīme demokrātijas uzplaukuma nodrošināšanā un ka pilsoniskās sabiedrības iespēju samazināšanās veicina demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību pārkāpumus; atkārtoti, ka Savienības iestādēm būtu jāuztur atklāts, pārredzams un pastāvīgs dialogs ar minētajām apvienībām un pilsonisko sabiedrību; uzsver, ka ir jāveic stingrāki aizsardzības pasākumi, lai nodrošinātu labu pārvaldību publiskā iepirkuma jomā, un ka NVO un pilsoniskās sabiedrības organizāciju darbībai ir izšķiroša nozīme cīņā pret nelikumīgu rīcību šajā nozarē;

17. uzsver nepieciešamību palielināt ES pilsoņu un iedzīvotāju informētību par līdzekļiem un procedūrām, kas pieejami valstu un ES līmenī, lai nodrošinātu tiesiskuma ievērošanu, un ziņot par tiesiskuma pārkāpumiem; atgādina, ka lūgumraksti Eiropas Parlamentam ir viens no šādiem līdzekļiem; uzsver, ka tiesu iestādes un tiesiskās aizsardzības līdzekļi tiem, kas kļuvuši par tiesiskuma pārkāpumu upuriem, ir būtisks elements, lai veidotu uzticēšanos iestādēm, un dalībvalstīm tā ir jānodrošina; šajā sakarībā aicina Komisiju sniegt konkrētus ieteikumus atbildīgajām iestādēm, lai skartajām personām nodrošinātu kompensāciju par viņu pamattiesību pārkāpšanu;
18. aicina īstenot visaptverošu pieeju korupcijas apkarošanai, pamatojoties uz preventīviem un represīviem pasākumiem, cita starpā efektīvu pretkorupcijas tiesisko regulējumu, augstākos pārredzamības un integritātes standartus visos sabiedrības slāņos un neatkarīgas un objektīvas tiesu sistēmas, kas efektīvi īsteno pretkorupcijas tiesību aktus, kā arī efektīvas, samērīgas un atturošas sankcijas, tostarp korupcijas rezultātā iegūtu līdzekļu efektīvu atgūšanu;
19. uzsver – lai novērstu ārvalstu iejaukšanos dalībvalstu suverenitātē un demokrātiskajos procesos un ES demokrātisko iestāžu darbībā, NVO būtu jāuzliek pienākums publiskot savus finansējuma avotus; uzsver – lai ievērotu pārredzamības principu un Eiropas pilsoņu tiesības uz informācijas saņemšanu, visām Eiropas struktūrām būtu jānosaka pienākums atklāt un publicēt sarakstu ar visām NVO, ko tās finansē, un par to, kādas summas tiek piešķirtas;
20. pauž nožēlu, ka sadarbības un pārbaudes mehānisma piemērošana joprojām liedz dažiem ES pilsoņiem pilnībā izmantot brīvības, drošības un tiesiskuma telpu;
21. uzsver, ka ES pilsoņiem un iedzīvotājiem, īstenojot savas tiesības brīvi pārvietoties ES teritorijā, būtu jāgarantē atbilstoši tiesiskuma standarti; uzsver, ka sezonas strādniekiem un pārrobežu darbiniekiem, kad viņi veic profesionālo darbību citā dalībvalstī, ir pilnībā jāgarantē sociālā un medicīniskā aizsardzība, kā arī tiesu iestāžu efektīva pieejamība;
22. uzsver, ka ES un tās dalībvalstu spēja nodrošināt tiesiskumu nosaka tās starptautisko tēlu un tās darbību uzticamību tiesiskuma, demokrātijas un cilvēktiesību veicināšanā trešās valstīs; brīdina par risku, ka trešās valstis varētu iejaukties visos demokrātiskajos procesos ES līmenī, cita starpā izmantojot starptautiskas korupcijas shēmas, kas apdraud tiesiskumu ES; uzsver, ka pret ES pilsoņiem, kas dzīvo ārpus Savienības, ir jāizturas saskaņā ar tiesiskuma principu, kad viņi mijiedarbojas ar savu izcelsmes valstu iestādēm, kā arī ar ES iestādēm.

**INFORMĀCIJA PAR PIENĒMŠANU
ATZINUMU SNIEDZOŠAJĀ KOMITEJĀ**

Pieņemšanas datums	27.5.2021
Galīgais balsojums	+: 24 -: 7 0: 0
Komitejas locekļi, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Andris Ameriks, Marc Angel, Margrete Auken, Jordan Bardella, Markus Buchheit, Ryszard Czarnecki, Eleonora Evi, Agnès Evren, Gheorghe Falcă, Emmanouil Fragkos, Mario Furore, Gianna Gancia, Ibán García Del Blanco, Alexis Georgoulis, Radan Kanev, Stelios Kypouropoulos, Cristina Maestre Martín De Almagro, Dolors Montserrat, Ulrike Müller, Emil Radev, Sira Rego, Frédérique Ries, Monica Semedo, Yana Toom, Loránt Vincze, Stefania Zambelli, Tatjana Ždanoka, Kosma Złotowski
Aizstājeji, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Pina Picierno, Domènec Ruiz Devesa, Rainer Wieland

**ATZINUMU SNIEDZOŠĀS KOMITEJAS
GALĪGAIS BALSOJUMS PĒC SARAKSTA**

24	+
EPP	Agnès Evren, Gheorghe Falcă, Radan Kanev, Stelios Kypouropoulos, Dolors Montserrat, Emil Radev, Loránt Vincze, Rainer Wieland
S&D	Andris Ameriks, Marc Angel, Ibán García Del Blanco, Cristina Maestre Martín De Almagro, Pina Picierno, Domènec Ruiz Devesa
Renew	Ulrike Müller, Frédérique Ries, Monica Semedo, Yana Toom
NI	Mario Furore
The Left	Alexis Georgoulis, Sira Rego
Verts/ALE	Margrete Auken, Eleonora Evi, Tatjana Ždanoka

7	-
ECR	Ryszard Czarnecki, Emmanouil Fragkos, Kosma Złotowski
ID	Jordan Bardella, Markus Buchheit, Gianna Gancia, Stefania Zambelli

0	0
-	-

Izmantoto apzīmējumu skaidrojums:

+ : par

- : pret

0 : atturas

INFORMĀCIJA PAR PIENĒMŠANU ATBILDĪGAJĀ KOMITEJĀ

Pieņemšanas datums	3.6.2021
Galīgais balsojums	+: 49 -: 10 0: 4
Komitejas locekļi, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Magdalena Adamowicz, Konstantinos Arvanitis, Malik Azmani, Katarina Barley, Fernando Barrena Arza, Pietro Bartolo, Vladimír Bilčík, Vasile Blaga, Ioan-Rareș Bogdan, Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Joachim Stanisław Brudziński, Jorge Buxadé Villalba, Damien Carême, Caterina Chinnici, Clare Daly, Anna Júlia Donáth, Lena Düpont, Cornelia Ernst, Laura Ferrara, Nicolaus Fest, Jean-Paul Garraud, Maria Grapini, Sylvie Guillaume, Andrzej Halicki, Evin Incir, Sophia in 't Veld, Patryk Jaki, Marina Kaljurand, Assita Kanko, Fabienne Keller, Peter Kofod, Łukasz Kohut, Moritz Körner, Alice Kuhnke, Jeroen Lenaers, Juan Fernando López Aguilar, Lukas Mandl, Nadine Morano, Javier Moreno Sánchez, Paulo Rangel, Diana Riba i Giner, Ralf Seekatz, Michal Šimečka, Birgit Sippel, Sara Skytvedal, Martin Sonneborn, Tineke Strik, Ramona Strugariu, Annalisa Tardino, Tomas Tobé, Dragoș Tudorache, Milan Uhrík, Tom Vandendriessche, Bettina Vollath, Elissavet Vozemberg-Vrionidi, Jadwiga Wiśniewska, Javier Zarzalejos
Aizstājeji, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Damian Boeselager, Nathalie Loiseau, Karlo Ressler, Rob Rooker, Domènec Ruiz Devesa

**ATBILDĪGĀS KOMITEJAS
GALĪGAIS BALSOJUMS PĒC SARAKSTA**

49	+
NI	Laura Ferrara, Martin Sonneborn
PPE	Magdalena Adamowicz, Vladimír Bilčík, Vasile Blaga, Ioan-Rareș Bogdan, Lena Düpont, Andrzej Halicki, Jeroen Lenaers, Lukas Mandl, Paulo Rangel, Karlo Ressler, Ralf Seekatz, Sara Skyttedal, Tomas Tobé, Elissavet Vozemberg-Vrionidi, Javier Zarzalejos
Renew	Malik Azmani, Anna Júlia Donáth, Sophia in 't Veld, Fabienne Keller, Moritz Körner, Nathalie Loiseau, Michal Šimečka, Ramona Strugariu, Dragoș Tudorache
S&D	Katarina Barley, Pietro Bartolo, Caterina Chinnici, Sylvie Guillaume, Evin Incir, Marina Kaljurand, Łukasz Kohut, Juan Fernando López Aguilar, Javier Moreno Sánchez, Domènec Ruiz Devesa, Birgit Sippel, Bettina Vollath
The Left	Konstantinos Arvanitis, Fernando Barrena Arza, Clare Daly, Cornelia Ernst
Verts/ALE	Damian Boeselager, Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Damien Carême, Alice Kuhnke, Diana Riba i Giner, Tineke Strik

10	-
ECR	Joachim Stanisław Brudziński, Jorge Buxadé Villalba, Patryk Jaki, Rob Rooken, Jadwiga Wiśniewska
ID	Nicolaus Fest, Jean-Paul Garraud, Annalisa Tardino, Tom Vandendriessche
NI	Milan Uhrík

4	0
ECR	Assita Kanko
ID	Peter Kofod
PPE	Nadine Morano
S&D	Maria Grapini

Izmantoto apzīmējumu skaidrojums:

+ : par

- : pret

0 : atturas